

Niespokojny weekend w Wilnie — ulewy, burze i kłęby czarnego dymu »10

„Nie!” dla przemocy wobec kobiet »14-15

Cztery kąpieliska na Litwie nie spełniły norm »18

O sztucznej inteligencji (cz. 2) »20-21

Litwa jest gotowa zamknąć granicę z Białorusią

Fot. Marian Paluszkiwicz

Litwa nie wyklucza, że jeśli sytuacja z Grupą Wagnera będzie się komplikować, to zostanie zamknięta granica z Białorusią. W tej chwili nasz kraj planuje zamknąć dwa przejścia graniczne — w Szumsku i Twereczu. »6

Litewskie minimum wśród najwyższych, wydatki też »7

Warsztat samochodowy a ochrona środowiska »12-13

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel./fax 260 84 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt).

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Sekretarz redakcji:
Liucija Stankevičiūtė
(l.stankeviciute@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna
Giedrojc, Rajmund Klonowski, Ilona
Lewandowska, Anna Pieszko, Antoni
Radczenko, Witold Janczys,
Marian Paluszkiwicz — fotoreporter

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. 260 84 44, kolport@
kurierwilenski.lt), Jolanta Balkiewicz —
reklama (tel. 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński”
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 3000 egz.

*Materiałów niezamówionych redakcja nie
zwraca. Zastrzeżenie o prawie
do skracania i adiacji tekstów.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbiteżne z opinią redakcji.*

Redaktor dżurny: Alicja Klonowska,
Apolinary Klonowski

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Konkurs o Nagrodę Marszałka Senatu RP dla dziennikarzy polskich i polonijnych

Centrum Informacyjne Senatu ogłasza doroczny Konkurs o Nagrodę Marszałka Senatu RP dla dziennikarzy polskich i polonijnych pt. „Polki poza Polską”.

Celem konkursu jest pokazanie roli, jaką odegrały i odgrywają polskie kobiety poza granicami Polski dla podtrzymywania polskości i utrzymania więzi z krajem ojczystym.

Od zawsze na barkach kobiet spoczywało utrzymanie polskości poza granicami, bo głównie kobiety przekazywały kolejnym pokoleniom tradycje, kulturę i język, to one przyczyniły się do zachowania i budowania naszej tożsamości narodowej, to dzięki kobietom przetrwała polska kultura i pamięć historyczna, gdy nie było Polski, a mężczyźni ginęli w kolejnych powstaniach i wojnach. W przeszłości kobiety były nie tylko cichymi bohaterkami codzienności, działającymi na marginesie wielkiej historii, ale działały w tajnych stowarzyszeniach, zbierały fundusze, opiekowały się rodzinami, walczyły też z bronią w rękę, były w konspiracji. Z danych statystycznych wynika, że obecnie więcej kobiet niż męż-

czyn z Polski decyduje się na emigrację. Dlatego Senat chciałby wiedzieć, jak radziły sobie i radzą Polki poza granicami. Czy odnoszą sukcesy zawodowe i osobiste, dlaczego wybierają życie na obczyźnie, czy interesują się tym, co dzieje się w ich kraju ojczystym, czy podtrzymują więzi z krajem, czy chcą, by ich dzieci mówiły po polsku, czy przekazują dzieciom historię i tradycje kraju pochodzenia, czy są zainteresowane dzieleniem się swoim doświadczeniem i wiedzą z rodakami w kraju. Z jakimi problemami i ograniczeniami borykają się polskie kobiety poza Polską, czy polskie pochodzenie pomaga im, czy przeszkadza w osiągnięciu sukcesu za granicą, wreszcie — jak radzą sobie kobiety, które nigdy nie opuściły Polski, a znalazły się poza granicami na skutek wojennego przesunięcia granic. Czy trwają przy polskości i czy polskość pomogła im przetrwać, czy też była przeszkodą w ich życiu poza Polską.

Senat pragnie zainspirować dziennikarzy do znalezienia takich kobiet i opowiedzenia ich historii, do poszukiwania także w przeszłości takich kobiet, o których warto opowiedzieć i przywrócić je pamięci współczesnych Polaków. Te refleksje pozwolą Senatowi zastanowić się,

co jeszcze można zrobić dla podtrzymywania polskości i umacniania więzi rodaków poza granicami z krajem.

W Konkursie mogą wziąć udział dziennikarze pracujący w krajowych i polonijnych gazetach, czasopismach, rozgłośniach radiowych, stacjach telewizyjnych, portalach internetowych, a także współpracownicy tych mediów.

Warunkiem udziału w konkursie jest: opublikowanie materiału dziennikarskiego lub wyemitowanie programu, filmu, reportażu, zwanych dalej „pracą konkursową”, po raz pierwszy w terminie od 1 stycznia 2023 r. do 30 listopada 2023 r. i przesłanie kopii pracy konkursowej drogą elektroniczną do 4 grudnia 2023 r. przez formularz dostępny pod adresem: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdRrXrcUBG_b1LqF6onpGaz3uNU6nxZu_rsyRUSP_x0KD_b4A/viewform?vc=0&c=0&w=1&flr=0

Zwycięzcom konkursu zostaną przyznane nagrody: I nagroda — 15 000 zł, II — 9 000 zł, III — 7 000 zł i 3 wyróżnienia po 4 000 zł.

Regulamin konkursu zamieszczony jest na stronie internetowej Senatu w zakładce „Dla mediów”.

Zapraszamy do wzięcia udziału w konkursie!

Pozdrawiamy,
Kancelaria Senatu
Centrum
Informacyjne Senatu

Półtora miliona osób przybyło na niedzielną mszę pod przewodnictwem papieża Franciszka, odprowadzając w Lizbonie na zakończenie XXXVII Światowych Dni Młodzieży. Fot. EPA-ELTA

Od maja 2022 roku 337 osób zmieniło swoje imię i nazwisko

1 maja 2022 r. weszła w życie nowa ustawa, wraz z którą nazwiska i imiona obywateli Litwy mogą być pisane, zgodnie z oryginalnym brzmieniem. Ustawa nie przewiduje, co prawda, znaków diakrytycznych, jak „ć”, „ł”, „ó”, czy „ń”. Możliwe są jedynie dwuznaki „cz”, „sz” i „nn” oraz trzy dodatkowe litery „w”, „x” i „q”.

„Łącznie 337 osób zmieniło swoje nazwiska od 1 maja 2022 r., gdy co najmniej jedna z liter — „w”, „x” lub „q” — pojawiła się w ich nazwiskach po zmianie. Zdecydowana większość takich osób (łącznie 325) była obywatelami Republiki Litewskiej lub posiadała podwójne obywatelstwo, na przykład Litwy i USA. Wśród tych osób mniej niż 5 miało obywatelstwo polskie lub podwójne polsko-litewskie, mniej niż 5 miało obywatelstwo rosyjskie, a

żadna nie miała obywatelstwa białoruskiego” — poinformował rzecznik prasowy Centrum Rejestrów Mindaugas Samkus.

Dodał, że urząd nie odnotował ostatnio wniosków, w których mieszkańcy dokonywaliby zmian w przypadku „č” na „cz”, „š” na „sz” lub „ž” na „rz”.

„Wynika to prawdopodobnie z faktu, że taka zmiana mogła zostać dokonana wcześniej” — poinformował Samkus.

Pierwszym krokiem przy zmianie imienia i nazwiska jest sprawdzenie, czy w paszporcie mamy wpisaną narodowość. Można to zrobić w formie online, za pośrednictwem

strony epslaugos.lt. Jeżeli takiego wpisu nie posiadamy, wówczas należy złożyć wniosek o wpisanie narodowości.

Następnie należy wystąpić z wnioskiem o zmianę dotychczasowego imienia i nazwiska. W praktyce to wygląda tak samo, jak zmiana nazwiska po zamążpójściu — na samym początku należy zmienić dowód i paszport, następnie prawo jazdy i kartę bankową.

W przypadku dzieci, zmiana nazwiska wymaga pisemnej zgody jednego z rodziców oraz pisemnej zgody dziecka, jeśli ukończyło 10 lat. ■

lrt.lt

Imieniny

8 sierpnia

Bonifacji, Cyriaka, Cyryla, Dominika, Emiliana, Esmeraldy, Joanny, Maryna, Maryniusza, Mirona, Niegostawa, Sewera, Sylwiusza

9 sierpnia

Domicjana, Doroteusza, Edyty, Falkona, Ireny, Juliana, Klarysy, Marcelina, Marcjana, Miłorada, Romana, Romualda, Ryszarda

Cytat dnia

„Nuklearny cień, który spadał na świat w okresie zimnej wojny znów się pojawił. Niektóre kraje ponownie lekkomyślnie potrzęsają nuklearną szabelką, grożąc użyciem tego narzędzia zniszczenia” — powiedział sekretarz generalny ONZ Antonio Guterres w opublikowanym przesłaniu z okazji 78. rocznicy zrzućenia bomby atomowej na Hiroszimę

Liczba dnia

900 z 1871 europejskich firm, które przed inwazją Rosji na Ukrainę działały na terenie Federacji Rosyjskiej, nie wycofała się z tego rynku — wynika z danych Kijowskiej Szkoły Ekonomicznej

KURIER
WILEŃSKI

DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ

Wilno, Birbinių 4A, 2 piętro, 10 gabinet,
tel./faks. 85 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwilenski.lt

Zapraszamy w godz. 8.00 - 16.30 (w dniach pracy)

Kataklizmy chłostczą już cały glob

Dwa tygodnie temu informowaliśmy Czytelników „Kuriera Wileńskiego” o pożarach we Włoszech, na Sycylii, w Chorwacji i Grecji. Według najnowszych wieści ponadprzeciętnie niebezpieczne lato dotyczy już całego globu. Prócz pożarów, ludzi zabijają powodzie, nabrzmiałe od deszczów osuwiska i susze.

Pożary lasów w Kanadzie. Wydały one do powietrza 290 ton dwutlenku węgla (to 25 proc. rocznej produkcji całej planety). W całym 2014 roku rekordowe pożary lasów w Kanadzie oznaczały emisję 138 mln ton CO₂, a więc tegoroczne pożary spowodowały już ponad dwukrotnie większe emisje zanieczyszczeń. „W minionych latach widzieliśmy znaczące pożary lasów na północnej półkuli, ale w tym roku sytuacja pożarowa w Kanadzie jest wysoce niestandardowa” – zaznaczył cytowany w komunikacie Copernicus Atmosphere Monitoring Service (CAMS) Mark Parrington, jeden z naukowców pracujących w programie.

„Zmiany klimatu wpływają na częstotliwość, długość i intensywność ekstremalnej pogody w Kanadzie. To może oznaczać dalsze pożary lasów, złą jakość powietrza, fale upałów, suszę” – stwierdziło w piątek kanadyjskie ministerstwo.

Pożary szaleją w Portugalii. Odbyły się tam właśnie Światowe Dni Młodzieży, czyli międzynaro-

dowe spotkania młodych katolików. Ogień utrudniał uczestnikom wydarzenia w Lizbonie powrót do domów w niedzielny wieczór. Jeden z największych trawil lasy i nieużytki rolne w podlizbońskiej gminie Loures, gdzie w niedzielę 6 sierpnia rano zakończyły się ŚDM, w których uczestniczyło ponad 1,5 mln osób.

Cierpi też Słowenia. Pod wodą znalazły się 3/4 (sic!) kraju. Premier kraju Robert Golob zwrócił się do UE o uruchomienie europejskiego mechanizmu ochrony ludzkości. Pierwsze dostawy pomocy humanitarnej mają już docierać do kraju. Wstępne komunikaty mówią o co najmniej sześciu ofiarach śmiertelnych.

Pogrzebani żywcem w Gruzji. Zginęło 18 osób, a 16 jest poszukiwanych. We czwartek 3 sierpnia w górskim kurorcie Szowi osunęło się błoto i ziemia przykrywając budynki. Miało osunąć się aż 5 mln m sześć. błota i ziemi. Poniedziałek 7 sierpnia został w Gruzji ogłoszony dniem żałoby.

Tajfun w Chinach. 14 osób utonęło w powodzi w mieście Shulan podczas minionego weekendu. Ulewy, które przyniósł tajfun Doksuri, ogarniają północno-wschodnie rejony Chin od początku miesiąca. Wyrazy współczucia przywódcy Chin, Xi Jinpingowi, przekazał prezydent Ukrainy, Wołodymyr Zełenski.

Podejrzany o żonobójstwo możejszczanin aresztowany

Sąd w Możejkach przychylił się do wniosku prokuratury i zezwolił na aresztowanie podejrzanego o zabójstwo żony. Sąd zastosował środki zapobiegające aresztu na trzy miesiące. Artūras Šliavas z policji okręgowej w Szawlach wyjaśnił, że podejrzany był wcześniej skazany za przestępstwa od 2019 roku. Młoda kobieta wypadła z okna na dziesiątym piętrze mieszkania w Możejkach i zmarła w szpitalu. Jej 21-letni mąż jest podejrzewany o zabójstwo. Dochodzenie pierwotnie dotyczyło zbadania przyczyny śmierci, ale później zostało przekwalifikowane na sprawę zabójstwa.

„Dom” i Wolha Karacz nominowani do Nobla

„Nasz Dom”, białoruska organizacja praw człowieka działająca na emigracji na Litwie, oraz jej dyrektorka Wolha Karacz, została nominowana do Pokojowej Nagrody Nobla, ogłosiła organizacja 7 sierpnia, w poniedziałek. Informację o nominacji rozpowszechniło Międzynarodowe Biuro Pokoju już 4 sierpnia. Według komunikatu, „Nasz Dom” jest nominowany do nagrody za działalność organizacji i wsparcie dla Białorusinów w tym kraju oraz w krajach Unii Europejskiej. Nominacja jest obecnie w trakcie przygotowywania. Biuro nominowało do Pokojowej Nagrody Nobla również rosyjski Ruch Świadomie Odmawiających Służby Wojskowej i Ukraiński Ruch Pacyfistyczny. Według Biura, organizacje te pomagają tym, którzy sprzeciwiają się wojnie i mobilizacji, a nominacje mają na celu promowanie pokoju, praw człowieka i wywieranie presji na kraje na całym świecie, aby szanowały prawo do odmowy służby wojskowej.

Sprawę Anušauskasa zbada prokuratura

Minister obrony narodowej Arvydas Anušauskas przyjął ze zrozumieniem decyzję prokuratury o wszczęciu postępowania ws. opublikowanych informacji o zakupie czołgów. Uważa to za normalną procedurę.

Podkreśla, że śledztwo nie dotyczy konkretnych osób. Anušauskas stwierdził, że nie ujawnił tajemnic służbowych. Prokuratura zbiera więcej danych. Minister wywołał kontrowersję, ogłaszając informacje o planach zakupu przez Litwę czołgów Leopard niemieckiej produkcji.

Prezydent Nausėda zasugerował, że Anušauskas mógł ujawnić tajne informacje. Prokuratura otrzymała wniosek o ocenę, czy minister ujawnił informacje tajne.

Służba Zatrudnienia w Wilnie ma nową siedzibę

Wileńskie oddziały Służby Zatrudnienia przeniosły się do nowej siedziby w Karolinie (Karoliniškės) przy ulicy Lorety Asanavičiūtė. Szefowa służby Inga Balnanosienė podkreśla, że to pierwszy raz, gdy agencja ma specjalistów w jednym miejscu, zapewniając pozytywne doświadczenie dla klientów dzięki efektywnemu zarządzaniu przepływem i systemem obsługi. Przestrzeń o 2,8 tys. m kw. pomieści 170 pracowników, a w ubiegłym roku do wileńskich oddziałów zgłosiło się ponad 66 tys. osób poszukujących pracy.

Ministerstwo: ludzie pożyczą państwu do 4 milionów

Ministerstwo Finansów nie spodziewa się szczególnie wysokiego poziomu zainteresowania ze strony społeczeństwa zakupem rządowych papierów wartościowych podczas nowej emisji bonów oszczędnościowych. Oczekuje, że ludzie pożyczą od 1 do 4 mln euro.

„Nie mamy konkretnego celu emisji kilku milionów obligacji (...) Jest to raczej okazja dla ludzi do udzielenia pożyczki. Historycznie, jeśli jedna emisja takich papierów wartościowych wynosiła do 1 mln euro, to maksymalna, jaką mieliśmy, wynosiła około 4 mln euro. Uważamy, że w tym roku powinno być podobnie” — powiedziała w poniedziałek LRT Toma Sasnauskienė, szefowa Działu Pożyczek i Inwestycji w ministerialnym Departamencie Skarbu Państwa. Bony oszczędnościowe są dystrybuowane od poniedziałku, a nowa jednoroczna emisja będzie oprocentowana na 3,7 proc. w skali roku. Bony oszczędnościowe będą dystrybuowane przez Swedbank i SEB. Ta emisja bonów oszczędnościowych będzie dystrybuowana od 7 do 21 sierpnia i skupowane 22 sierpnia 2024 r.

Odnotowano najcieplejszą noc w historii pomiarów

Według Litewskiej Służby Hydro-meteorologicznej noc z niedzieli na poniedziałek 7 sierpnia była najcieplejsza w historii obserwacji. Według meteorologów odnotowano rekord najwyższej nocnej temperatury minimalnej: w Malatach temperatura nie spadła poniżej 25,1 stopni Celsjusza. Była to najcieplejsza noc w historii pomiarów meteorologicznych na Litwie. Jak dotąd najcieplejszą noc na Litwie odnotowano w Nidzie 8 lipca 2006 r., kiedy minimalna temperatura spadła do 24,4 stopni. Tropikalną noc odnotowuje się, gdy temperatura nie spada poniżej 20 st. Tropikalnej nocy towarzyszyły inne niebezpieczne zjawiska. Burze, które rozpoczęły się w południowo-zachodniej i zachodniej części kraju w niedzielę wieczorem, trwały w nocy. Towarzyszyły im intensywne burze z piorunami, ulewy z dużym gradem i szkwałami o prędkości do 15-20 m/s.

Komitet rozważy zrównanie obywateli Rosji i Białorusi

Przewodniczący Sejmowej Komisji Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony, Laurynas Kasčiūnas, poinformował o rozmowach z prezydentem Gitanasem Nausėdą dotyczących zrównania ograniczeń obywateli Białorusi z ograniczeniami dla obywateli Rosji. Kasčiūnas poparł ten pomysł i zapowiedział dyskusję na ten temat w komisji. Pojawienie się rosyjskiej Grupy Wagnera na Białorusi wpłynęło na nowe podejście do sytuacji. Władze Litwy i Polski rozważają zamknięcie granic.

Ukraina w Arabii Saudyjskiej: „Nie wszyscy rozumieją sytuację”

Mychajło Podolak, doradca prezydenta Ukrainy, opowiada o trudnościach podczas spotkania w Arabii Saudyjskiej dotyczącego rosyjskiej agresji. Niektóre kraje nie rozumieją, dlaczego Rosja musi opuścić Ukrainę, by zakończyć wojnę. Niektóre myślą, że chodzi o terytorium. Kraje proukraińskie lepiej to pojmują. Podolak podkreśla, że Rosja musi przegrać, by zakończyć konflikt i że oddanie ukraińskich terytoriów dla Rosji byłoby błędem. Ukraina przedstawiła 10-punktowy plan pokojowy. Plan ten, wymaga wycofania rosyjskich wojsk z Ukrainy, karania zbrodniarzy wojennych i zapobiegania szkodom ekologicznym. Komentatorzy zauważają, że w spotkaniach uczestniczy delegat Chin, które uważane są za sojusznika Rosji.

Str. opr. Apolinary Klonowski na podst. BNS, mat.pras., inf.wt., PAP, „KW”;

Fot. EPA-ELTA, Volha Karač, ELTA;

Masz newsa? Skontaktuj się z dziennikarzem: a.klonowski@kurierwileński.lt

Litwa jest gotowa zamknąć granicę z Białorusią

Szefowa litewskiego MSW, Agnė Bilotaitė, w miniony piątek odbyła rozmowę telefoniczną ze swym odpowiednikiem w Polsce, Mariuszem Kamińskim. Rozmowa dotyczyła sytuacji na granicy z Białorusią. „Podczas rozmowy uzgodniono również schematy reakcji na pojawiające się obecnie zagrożenia ze strony białoruskiej, jak też ewentualne przyszłe prowokacje na pograniczu” — napisano później we wspólnym komunikacie. Podkreślono w nim, że nie wyklucza się zamknięcia wszystkich przejść granicznych z Białorusią w obu krajach.

WALKA Z PRZEMYTEM I WZMACNIANIE GRANICY

Kilka dni wcześniej Kamiński oświadczył, że jest w stałym kontakcie z kolegami z Litwy i Łotwy, ponieważ te kraje i Polska są zagrożone działaniami prowokacyjnymi ze strony „wagnerowców” i reżim Łukaszenki. W ubiegłym tygodniu doszło do spotkania prezydenta Litwy Gitanasa Nausėdy z premierem RP Mateuszem Morawieckim na przesmyku suwalskim, który jest nazywany jednym z najniebezpieczniejszych miejsc na mapie krajów NATO.

Szef litewskiego państwa po spotkaniu oświadczył, że najemnicy z Grupy Wagnera mogą być wykorzystani do prowokacji przeciwko krajom NATO. „Rozważamy zamknięcie granicy z Białorusią, ale musiałyby to być skoordynowane z Polską i Łotwą” — powiedział prezydent Litwy. Celem zamknięcia granicy jest dalsza izolacja Białorusi.

Doradca prezydenta, Dariusz Urbonas, w poniedziałkowej (7 sierpnia) rozmowie z LRT stwierdził, że na obecnym etapie nasz kraj rozważa zamknięcie dwóch przejść granicznych, w Szumsku i Twerczu. „Być może ich zamknię-

■ Rys. Władysław Mickiewicz

cie pomoże instytucjom rozwiązać pewne organizacyjne kwestie, bo w tych punktach brakuje pewnego sprzętu, który pozwala efektywnie kontrolować ruch przemytu. Gdyby te punkty zostały zamknięte, to będziemy mogli odpowiednie zasoby skierować na inne odcinki, wzmacniając w ten sposób swoją zewnętrzną granicę” — zaznaczył Urbonas.

Jego zdaniem odpowiednia decyzja zostanie podjęta w najbliższym czasie, ale ostateczne słowo w tej kwestii podejmie rząd.

SYTUACJA GOSPODARCZA I KRYTYKA DECYZJI O ZAMKNIĘCIU

O tym, że taka decyzja zostanie podjęta, pod koniec ubiegłego tygodnia poinformował wiceminister MSW, Arnoldas Abramavičius. „O ile w Polsce teraz działa jedno przejście graniczne, to u nas sześć. Więc jednym z prewencyjnych działań będzie zmniejszenie tej liczby z sześciu do czterech” — powiedział polityk dziennikarzom.

Doradca prezydenta podkreślił w rozmowie, że zamknięcie

tych dwóch przejść nie wpłynie na sytuację gospodarczą, ponieważ zarówno w Szumsku, jak i Twerczu obowiązuje zakaz poruszania się pojazdów mających charakter komercyjny.

Tym niemniej, pojawiły się pierwsze głosy krytykujące inicjatywę rządu oraz ośrodka prezydenckiego. Lider Partii Pracy, Andrius Mazuronis, powiedział, że trzeba monitorować sytuację na Białorusi, a zamknięcie granicy może tylko nastąpić w ostateczności, ponieważ takie działanie może uderzyć w litewskich przedsiębiorców.

Wiceszef litewskiej Straży Granicznej, Saulius Nekraševičius, poinformował, że jeśli rząd podejmie decyzję o zamknięciu dwóch przejść granicznych, to jego instytucja jest w pełni do tego przygotowana. „To nie stawia żadnych wyzwań przed nami. To są standardowe decyzje, które w ostatnich kilku latach były już wypróbowane” — zapewnił agencję informacyjną ELTA.

Szacuje się, że na Białorusi znajduje się ok. 4 tys. najemników Grupy Wagnera. ■

Opr. Antoni Radczenko

Litewska płaca minimalna należy do najwyższych. Ale wydatki – też

Honorata Adamowicz

Ekonomiści w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówią, że sytuacja materialna mieszkańców Litwy znacznie się poprawiła, a to, że ludzie narzekają, wynika z tego, że „taka jest ich natura”.

— Minimalne wynagrodzenie na Litwie rośnie najszybciej w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej. To prawda, ludzie narzekają, że mimo coraz wyższego minimum, przeżyć jest bardzo trudno, do tego przyczyniła się także inflacja. Ludzie zawsze chcą więcej, taka już natura ludzka. W przyszłym roku minimum wzrośnie o kolejne 10 proc. i miejmy nadzieję, że będzie mniej osób pesymistycznych, a więcej pozytywnych — powiedziała „Kurierowi Wileńskiemu” Greta Ilektytė, ekonomistka Swedbanku.

840 EURO MINIMUM

Minimalne wynagrodzenie na Litwie obecnie wynosi 840 euro brutto, czyli 633 euro netto. Od stycznia 2024 r. minimalne wynagrodzenie (MMA) ma wynosić 924 euro brutto, a więc minimalne miesięczne wynagrodzenie netto wyniesie 709 euro, czyli o 76 euro (10 proc.) więcej niż wynosi obecnie. Minimalna stawka godzinowa ma być podwyższona do 5,65 euro z obecnych 5,14 przed opodatkowaniem (wzrost o 0,51 euro, czyli o 10 proc.).

ZAROBKI ROSNĄ SZYBCIEJ NIŻ CENY

Ekonomista i bankowiec Nerijus Mačiulis w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedział, że średnie zarobki rosną dużo szybciej niż ceny. — Poniżej granicy skrajnego ubóstwa żyje około 6 proc. mieszkańców Litwy, a średnia Unii Europejskiej to 5 proc., więc nie ma dramatycznej różnicy. Jeżeli popatrzeć, ile pieniędzy wydają na indywidualną konsumpcję litewskie gospodarstwa domowe, to

Minimalna miesięczna płaca na Litwie znalazła się w pierwszej dwudziestce najwyższych na świecie.

Na indywidualną konsumpcję litewskie gospodarstwa domowe wydają znacznie więcej niż sąsiednie kraje **Fot. Marian Paluszkiwicz**

zobaczymy, że znacznie wyprzedzają nie tylko wiele sąsiednich krajów, ale także takie państwa Unii Europejskiej jak Hiszpania czy Portugalia. To wszystko jest wynikiem tego, że minimum w ciągu ostatnich lat znacznie wzrosło — ocenia Nerijus Mačiulis. W pierwszej dwudziestce najwyższych płac minimalnych Litwa znajduje się na 19. miejscu, wyprzedziła Portugalię, gdzie minimum wynosi 760 euro.

— Minimalne wynagrodzenie na Litwie rośnie zgodnie z formułą ustaloną przez Radę Trójstronną. Myślę, że w ciągu najbliższych kilku lat wynagrodzenie w tak szybkim tempie nie będzie rosło — zaznacza ekonomista.

GDZIE PŁACA MINIMALNA ROŚNIE NAJSZYBCIEJ?

Średnia roczna stopa wzrostu płacy minimalnej w okresie od lipca 2013 r. do lipca 2023 r. była najwyższa w Rumunii (+12,9 proc.), a następnie na Litwie (+11,2 proc.), Bułgarii (+9,7 proc.) i Czechach (+9,0 proc.). Najniższe średnie roczne stopy wzrostu wśród państw członkowskich UE od-

notowano na Malcie (+1,7 proc.) i we Francji (+2,0 proc.). W Polsce w ciągu dekady płaca minimalna rosła średnio o 8,2 proc. i był to siódmy najwyższy wzrost w UE.

Średnia unijna, jeśli chodzi o minimalne wynagrodzenie w Unii Europejskiej, to ponad tysiąc euro.

Według danych Eurostatu najwyższa płaca minimalna w 2023 r. obowiązuje w Luksemburgu i wynosi aż 2 387 euro. Bardzo wysokie minimalne wynagrodzenie jest również w Niemczech — 1 987 euro.

Poza tymi dwoma liderami wysoka płaca minimalna jest także Belgii, Holandii i Irlandii — ponad 1 900 euro. Na 6. miejscu plasuje się Francja, z kwotą 1 709 euro. Najniższa płaca minimalna jest w Bułgarii — 399 euro. W Danii, we Włoszech, w Austrii, Finlandii i Szwecji nie ma ogólnie ustalonej płacy minimalnej przez państwo. Wysokość wynagrodzenia zależy od negocjacji przedsiębiorstw i związków zawodowych lub regulują je inne przepisy. ■

Osiągnięcia Wilna w 100 dni nowej kadencji: od remontów ulic po szczyt NATO

Zespół mera Valdas Benkuskasa, który 100 dni temu objął przywództwo w stolicy, podsumowuje najważniejsze prace.

W tych dniach w Wilnie było naprawdę dużo pracy: zorganizowano szczyt NATO, rozpoczęto rekordowe prace porządkowe na ulicach, zmieniono politykę koszenia, utworzono „Wileńskie Biuro Nocne” (lit. „Vilniaus naktinis biuras”), a dla bezpieczeństwa pieszych ograniczono jazdę hulajnogami elektrycznymi.

„Gdy tylko zostałem zaprzysiężony na mera, podjąłem duże i ambitne zobowiązanie wobec Wilna, które wraz z silnym zespołem miejskim natychmiast zacząłem wdrażać: od bardziej elastycznej polityki koszenia trawy po organizację historycznego szczytu NATO. Z takim zespołem Wilno będzie nadal rozwijać się w szybkim tempie, czeka nas wiele pracy, ale zmiany będą oczywiste” — mówi mer Wilna Valdas Benkuskas.

Jedną z najważniejszych prac jest rekonstrukcja i budowa ulic. W tym roku władze stolicy postawiły sobie za cel oczyszczenie rekordowej liczby ulic. Intensywne prace rozpoczęły się już wiosną, robotnicy pracują od wczesnych godzin porannych do późnego wieczora, a na niektórych odcinkach nawet w nocy. Od początku prac wyasfaltowano już 41 km nawierzchni ulic i naprawiono 18 km chodników.

HISTORYCZNE WYZWANIE DLA MIASTA I KRAJU

11-12 lipca Wilno było gospodarzem historycznego szczytu NATO, w którym wzięli udział szefowie państw i rządów oraz tysiące towarzyszących im delegacji i dziennikarzy. W zagranicznych i litewskich mediach ukazało się ponad 100 tys. publikacji wspominających o Wilnie.

Spośród nich najwięcej, bo około 12 tys. ukazało się w mediach amerykańskich, a kolejne 7 tys. w mediach niemieckich i tureckich. Zainteresowanie wydarzeniem zaobserwowano również w Australii i Indiach, które

Mer Wilna Valdas Benkuskas dziękuje wyrozumiałym i cierpliwym mieszkańcom Wilna, którzy zrozumieli znaczenie szczytu NATO dla naszego miasta i całego zachodniego świata

nie należą do NATO — odpowiednio 3 i 2 tys. publikacji.

„Wydarzenie przebiegło bez większych zakłóceń, zespół samorządu i innych instytucji pracował profesjonalnie, a praca została wykonana bez czekania na ostatnią noc. Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do tego wydarzenia, a przede wszystkim mieszkańcom Wilna, którzy zrozumieli znaczenie tego wydarzenia dla naszego miasta i całego zachodniego świata” — podkreśla Benkuskas.

ZMIANA POLITYKI KOSZENIA PO UWAGACH MIESZKAŃCÓW

Na samym początku kadencji władze stolicy wysłuchali opinii mieszkańców i w tym roku większość terytorium miasta jest koszona. Krótkie trawniki są utrzymywane w miejscach o dużym natężeniu ruchu, takich jak parki, skwery i dziedzińce bloków mieszkalnych. Naturalne trawniki są pozostawiane na ulicach o dużym na-

tężeniu ruchu i przed blokami mieszkalnymi, gdzie preferują je sami mieszkańcy. W porozumieniu z sąsiadami obszary, na których mają być utrzymywane naturalne trawniki, mogą być oznaczone specjalnym znakiem, a koszący są uprzedzani, aby nie dotykać takich obszarów. W takim przypadku wzdłuż chodników i w pobliżu parkingów pozostawia się jednometrowy pas.

Koszący zgrabiają skoszoną trawę w ciągu 1-2 tygodni, czekając aż jej ziarna zaczną kiełkować. Trawa z twardych powierzchni jest zbierana tego samego dnia, ścięta trawa z krótkich trawników nie jest zbierana. Z kolei rośliny inwazyjne są zwalczane wszędzie i przez cały sezon.

KAŻDE DRZEWO JEST CENNE

W ciągu pierwszych 100 dni wprowadzono nową procedurę wartości odrośnięcia, a drzewa nie mogą być już wycinane bez zezwolenia władz miejskich, nawet na gruntach prywatnych.

8.>>

Ponad 45 tys. drzew w mieście zostało uznanych za objęte ochroną, a osoby naruszające prawo będą musiały zapłacić dziesięciokrotnie wyższe odszkodowanie za wycięcie drzewa niż wcześniej. Niektóre drzewa w centralnej części miasta, w strefie naturalnej, w pobliżu ulic, o średnicy pnia 20 cm lub większej, zostały uznane za drzewa chronione. Jedynie drzewa w złym stanie, drzewa inwazyjne i plantacje we wspólnotach ogrodowych nie podlegają płaceniu wartości odrośnięcia.

Najwyższa rekompensata przysługuje za usunięcie pojedynczych drzew w centralnej części miasta, a także za te rosnące wzdłuż ulic, ponieważ ograniczają one zanieczyszczenia wywołane ruchem drogowym i hałas. W zależności od rodzaju drzewa, jego wieku i miejsca, w którym rośnie, grzywna może wynieść do 1 mln euro. Do tego czasu wartość za odrośnięcie dotyczyła 320 drzew znajdujących się na liście. Pełną listę można znaleźć na interaktywnej mapie.

ZRÓWNOWAŻONY RUCH I BEZPIECZEŃSTWO — PRIORYTETEM

Samorząd stołeczny promuje zrównoważoną mobilność wśród swoich mieszkańców poprzez rozbudowę sieci ścieżek rowerowych i pieszych, w ramach której w ciągu 100 dni powstało 18 km ścieżek dla pieszych. Wilno zachęca również do korzystania z mniej zanieczyszczających środków transportu, takich jak rowery i hulajnogi elektryczne. Wyzwania są jednak podobne do tych, przed którymi stoją inne europejskie miasta. Usługa współdzielenia hulajnóg elektrycznych jest wyzwaniem, ponieważ znaczna część osób korzysta z nich bez przestrzegania zasad, zagrażając tym samym bezpieczeństwu własnemu i pieszych.

Od 1 czerwca w najbardziej ruchliwych obszarach turystycznych miasta — na ulicach Wileńskiej, Zamkowej i Savičiausa — wprowadzono zakaz poruszania się hulajnogami elektrycznymi i rowerami. Specjalne miejsca par-

Samorząd stołeczny promuje zrównoważoną mobilność wśród swoich mieszkańców poprzez rozbudowę sieci ścieżek rowerowych i pieszych

kingowe dla hulajnóg elektrycznych z platform sharingowych zostały również utworzone na Starym Mieście oraz w częściach Na-ujamiestis i Šnipiškės.

„W odpowiedzi na problemy zgłaszane przez mieszkańców, we współpracy z innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo ruchu drogowego, dążymy do tego, aby podróżowanie hulajnogami po mieście było bezpieczne dla wszystkich. Niektóre euro-

pejskie miasta podjęły drastyczne środki, zakazując wypożyczania tego typu pojazdów. Jest to ekstremalne rozwiązanie i zaczynamy próbować innych środków, które mamy nadzieję pomogą rozwiązać ten problem” — mówi Valdas Benkunskas.

Niniejszy materiał powstał na zlecenie władz miasta Wilna. Treść opłacona.

Fot. Saulius Žiura

Zam. 2699

W tym roku władze stolicy postawiły sobie za cel oczyszczenie rekordowej liczby ulic

Niespokojny weekend w Wilnie: potężne ulewy, burze i kłęby czarnego dymu

W miniony weekend deszcz doprowadził do zalania stołecznych ulic i wiaduktów, ale zniszczeń dokonały nie tylko siły przyrody.

W sobotę około godz. 10 rano w Gariūnai na terenie firmy Ecoservice zapaliły się przechowywane w sortowni plastikowe, tekturowe i papierowe odpady. Jak informował Departament Straży Pożarnej i Ratownictwa przy MSW, pożar rozprzestrzenił się na dwa kolejne magazyny. Do gaszenia ognia zaangażowano 11 wozów strażackich. Po zamknięciu ulicy Gariūnai ruch był kierowany na okoliczne ulice. Mieszkańcy Wilna otrzymali na swoje telefony ostrzeżenia zalecające zamknięcie okien i unikanie przebywania na zewnątrz. Zarzewie pożaru zlokalizowano w sobotę o godzinie 21.19. Następnie gaszono pojedyncze ogniska. W niedzielę, 6 sierpnia, o godzinie 16.08 pożar został ugaszony.

W poniedziałek nadal trwały prace zabezpieczające, aby nie doszło do ponownego zapalenia, monitorowany był teren. W miejscu pożaru pracowali ekolodzy, dyżurowało sześć jednostek straży pożarnej.

SZACUJE SIĘ SZKODY WYRZĄDZONE ŚRODOWISKU

Przedsiębiorstwo Ecoservice zajmuje się wywózką oraz sortowaniem śmieci. „Firma figuruje na liście obiektów najbardziej zagrożonych pożarem, a rozpoczęta w lipcu planowa kontrola stanu bezpieczeństwa pożarowego nie została zakończona przed katastrofą. Kompleksowe kontrole są systematycznie przeprowadzane w takich obiektach” — poinformowała w poniedziałek wiceminister środowiska Raminta Radavičienė.

Specjaliści Departamentu Ochrony Środowiska przystąpili do oceny skutków pożaru. Dokonane zostaną pomiary ilości spalonych odpadów, oszacowane szkody wyrządzone dla środowiska, które przedsiębiorstwo Ecoservice będzie musiało zrekomensować.

W poniedziałek na miejscu pożaru pracowali ekolodzy, dyżurowało sześć jednostek straży pożarnej **Fot. pagd.lrv.lt**

Według wiceminister Radavičienė przyczyna pożaru nie jest jeszcze dokładnie ustalona, w tym celu prowadzone jest dochodzenie.

AKCJE RATOWNICZE

Departament Ochrony Przeciwpożarowej i Ratownictwa poinformował, że podczas minionego weekendu krajowi strażacy gasili 87 pożarów, przeprowadzili 204 akcje ratownicze. Podczas pożarów obyło się bez ofiar śmiertelnych, dwie osoby zostały ranne.

W ciągu weekendu 73 razy strażacy wyjeżdżali, aby usuwać powalone drzewa czy gałęzie z jezdni, samochodów i przewodów elektrycznych. Powalone drzewa uszkodziły 5 samochodów. W poniedziałek natomiast powalone podczas kolejnej burzy drzewo śmiertelnie zraniło kobietę w rejonie janiskim.

W miniony weekend potężne ulewy połączone z burzami przeszły przez całą Litwę. W niektórych regionach odnotowano gradobicie. W Po-

łudze na skutek mocnej ulewy zalane zostały ulice, woda przedostała się do piwnic, garaży i klatek schodowych. Synoptycy zapowiadają, że obfitych opadów deszczu należy się spodziewać też w ciągu najbliższych dni.

NIE UŻYWAĆ TELEFONÓW

Specjaliści przypominają, że podczas burzy nie wolno stać pod drzewami, przebywać w wodzie czy nad wodą, nie wolno też biec. Przebywanie w czasie burzy na otwartej przestrzeni znacząco zwiększa ryzyko porażenia piorunem. Podczas uderzeń pioruna nie można trzymać w rękach parasola, wędki, metalowych kijów. Niebezpieczne jest również przebywanie w pobliżu wysokiego budynku lub na wzgórzu, w pobliżu metalowych ogrodzeń, linii energetycznych. Podczas burzy, nawet przebywając w budynku, zaleca się nie korzystać telefonów oraz urządzeń elektrycznych.

**Opr. J.G.
Na podst. pagd.lrv.lt**

Zobacz Słońce! Bezpłatne „Kopernikańskie” warsztaty w obserwatorium w Malatach

Mija 550 i 480 lat od odpowiednio urodzin i śmierci Mikołaja Kopernika, którego przedstawiać nikomu nie trzeba. Dlatego polski Senat ogłosił ten rok Rokiem Mikołaja Kopernika. Jednak międzynarodowa letnia szkoła z tej okazji odbędzie się... na Litwie. Dokładniej w Malatach. Nie przez przypadek — to tutaj znajduje się jedyne na Litwie obserwatorium astronomiczne. Zerkniemy w Słońce!

W dniach 8-18 sierpnia odbędą się tu warsztaty dla astronomów, studentów i naukowców. Wstęp na prezentacje i pokazy przedstawicieli Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii (PTMA) w Malatach w dn. 12-13 sierpnia jest bezpłatny. Obowiązuje jednak wcześniejsza rejestracja: kvietimas@instytutpolski.pl.

Jest to świetna okazja by lepiej poznać sylwetkę genialnego uczonego, który „wstrzymał Słońce, ruszył Ziemię” – jego liczne zainteresowania, dokonania i przełomowe odkrycia naukowe. Tegoroczne obchody są też doskonałym pretekstem do opowiedzenia o współczesnych polskich osiągnięciach w dziedzinie astronomii. W związku z tym, Instytut Polski w Wilnie zaprosił na Litwę prawdziwych pasjonatów nauki o ciałach niebieskich, zrzeszonych w Polskim Towarzystwie Miłośników Astronomii (PTMA). Astronomowie-amatorzy wygłoszą ciekawe wykłady, przeprowadzą dzienne obserwacje Słońca i zorganizują warsztaty dla najmłodszych!

Dzięki współpracy Instytutu Polskiego w Wilnie z Instytutem Fizyki Teoretycznej i Astronomii Uniwersytetu Wileńskiego i Obserwatorium Astronomicznym w Malatach przedstawiciele PTMA wezmą udział w zajęciach pt. „Europlanet Summer School 2023 organizowanych” w ramach projektu „Space missions: ground-based observations and science communication”. Międzynarodowa letnia szkoła badawcza odbędzie się w Malatach w dniach 8-18 sierpnia 2023 r. (Żvaigždžių g. 12, Kulionių k., Molėtų r.).

Więcej informacji na temat Europlanet Summer School 2023 i

■ Fot. domena publiczna

program przedsięwzięcia: <http://mao.tfai.vu.lt/europlanet2023>.

Poniżej przedstawiamy program zajęć bezpłatnych:

12 sierpnia (sobota)

Godz. 16:00-17:30

W ramach „Europlanet Summer School 2023 edukator” PTMA wygłosi dwie prelekcje w jęz. angielskim: o biografii polskiego astronoma Mikołaja Kopernika oraz o historii PTMA i największych osiągnięciach jego członków. Wykłady uzupełni dzienna obserwacja tarczy słonecznej teleskopem LUNT ST 60/500.

13 sierpnia (niedziela)

Godz. 13:30-14:30

Pokaz w jęz. polskim złożony z dwóch części: prelekcji biograficznej oraz bezpiecznej obserwacji Słońca.

Godz. 15:00-16:00

Pokaz w jęz. angielskim również złożony z dwóch części: prelekcji biograficznej oraz bezpiecznej obserwacji Słońca.

Organizator: Instytut Polski w Wilnie. Współorganizatorzy: In-

stytut Fizyki Teoretycznej i Astronomii Uniwersytetu Wileńskiego i Obserwatorium Astronomiczne w Malatach. Partner: Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii.

Mikołaj Kopernik (1473-1543) jest najbardziej znany jako astronom — twórca heliocentrycznego modelu Układu Słonecznego. Prace Kopernika — inaczej niż wcześniejsze koncepcje Arystarcha z Samos — dokonały przełomu i wywołały jedną z najważniejszych rewolucji naukowych od czasów starożytnych, nazywaną przewrotem kopernikańskim.

PTMA to największe polskie stowarzyszenie skupiające wszystkich zainteresowanych astronomią — zarówno astronomów zawodowych jak i astronomów-amatorów. Zostało założone w 1921 r. w Warszawie i jest jednym z najstarszych stowarzyszeń w Polsce. Posiada 9 sekcji tematyczno-obszernych oraz aż 19 oddziałów terenowych w największych polskich miastach. Liczy ponad 900 osób.

JAK ZOBACZYĆ TO, CO OŚLEPIA

Uczestnicy warsztatów poznają zasady bezpiecznej, dziennej obserwacji tarczy słonecznej teleskopem LUNT ST 60/500, który został zbudowany specjalnie do tego celu. Filtr teleskopu nie tylko tłumi światło słoneczne, ale też uwidacznia struktury niewidoczne w pełnym zakresie widma światła widzialnego — uczestnicy zaobserwują plamy słoneczne i protuberancje, czyli spektakularne wybuchy gazów ponad tarczą Słońca, niejednokrotnie większe od Ziemi. ■

Opr. A. K. na podst.
Instytut Polski w Wilnie

Warsztat samochodowy a ochrona środowiska

Kwestie ochrony środowiska są coraz ważniejsze dla mieszkańców Litwy. Ponad 60 proc. klientów warsztatów samochodowych deklaruje, że zrezygnowałoby z usług spółek, które nieodpowiednio zagospodarowują odpady.

Antoni Radczenko

Taniej i szybciej — takie podejście w przypadku naprawy samochodu odchodzi do przeszłości. Właściciele samochodów z coraz większą odpowiedzialnością podchodzą do kwestii ochrony środowiska. Tak wynika z najnowszych badań opinii publicznej przeprowadzonych przez „Spinter tyrimai” na zlecenie Instytutu Ochrony Środowiska.

KONIEC BIZNESU, JEŚLI NIE DBASZ O EKOLOGIĘ?

80 proc. badanych oświadczyło, że dla nich czymś bardzo ważnym jest, aby warsztat samochodowy, z usług którego korzystają, odpowiednio segregował i utylizował odpady. 62 proc. ankietowanych podkreśliło, że jeśli warsztat nieodpowiednio zagospodarowuje odpady, to wówczas są gotowi zrezygnować z jego usług.

— To badanie pokazało, że mieszkańcy coraz bardziej zwracają uwagę na to, jak poszczególne warsztaty samochodowe wywiązują się z obowiązków dotyczących ochrony środowiska. Jak segregują odpady, gdzie są magazynowane oraz w jaki sposób pozbywają się odpadów. To znaczy, czy oddają do odpowiednich spółek odpowiadających za utylizację odpadów, czy czynią to w jakiś inny sposób. Celem sondażu było wyjaśnienie, na ile tematyka ochrony środowiska dla klientów warsztatów samochodowych jest ważna. Wyniki pokazują, że dla klientów jest ważne, co warsztaty robią z odpadami. 80 proc. powiedziało, że to dla nich jest istotna kwestia, a 62 proc. odpowiedziało, że nawet są gotowi zrezygnować z usług, jeśli z odpadami postępuje się nieodpowiednio. Widzimy, że

Warsztaty samochodowe są właśnie tymi podmiotami, które generują dużą ilość niebezpiecznych odpadów

liczby są duże, dlatego zakładamy, że te małe warsztaty znajdujące się w różnych garażach muszą wychodzić z szarej strefy, ponieważ jest realne ryzyko utraty klientów, co może oznaczać również zakończenie biznesu — skomentowała rezultaty badania opinii publicznej Asta Pakštaitė-Marcinkienė, dyrektorka Litewskiego Stowarzyszenia Producentów i Importerów.

NIEUCZCIWE SPOSOBY UNIKANIA WYDATKÓW

Warsztaty samochodowe są właśnie tymi podmiotami, które generują dużą ilość niebezpiecznych odpadów. „Warsztaty i »garaże« są to te miejsca, gdzie znajduje się duża ilość niebezpiecznych odpadów. Na przykład są tam magazynowane stare akumulatory, amortyzatory, filtry samochodowe oraz zużyty olej samochodowy. Poza tym każdego roku po-

wstają góry zużytych opon. W większości przypadków za oddanie tych odpadów odpowiednim strukturom trzeba zapłacić. Dlatego część warsztatów ukrywa objętość swojej działalności, aby uniknąć dodatkowych wydatków” — czytamy w oświadczeniu Alfredasa Skinulisa, dyrektora Instytutu Ochrony Środowiska.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE DLA MIESZKAŃCÓW I BIZNESU

Zdaniem naszej rozmówczyni, jeśli chodzi o zainteresowanie tematyką ekologiczną, to przykład idzie z góry. Będąc bardziej precyzyjnym — od Komisji Europejskiej.

— To właśnie ona dyktuje, jak kraje członkowskie, w tym Litwa, powinny działać w zakresie ochrony środowiska. Pokazuje, jak trzeba żyć i funkcjonować bardziej ekologicznie.

12.>>

Jak musimy segregować i utylizować śmieci oraz odpady. Trzeba pamiętać, że część rzeczy można zastosować do wtórnego użytku. Są jednak rzeczy, które do tego się nie nadają i dlatego muszą w odpowiedni sposób być przerobione — zaznaczyła dyrektorka Stowarzyszenia.

Dodała, że jej organizacja na zasadach społecznych prowadzi na dużą skalę działalność edukacyjną w zakresie ochrony środowiska.

Zajęcia edukacyjne są prowadzone równoległe dla mieszkańców oraz przedstawicieli biznesu.

— Tłumaczymy, jak nieodpowiednie zagospodarowanie odpadów może wyrządzić szkodę i jaki ma wpływ na zanieczyszczenie gruntu lub wody. Mówimy, że jeśli jest możliwe, to musimy rzeczom zużyтым dać nowe życie. Wszyscy dobrze rozumiemy, że w obecnych czasach konsumpcja bardzo mocno wzrosła. Dokonujemy wielkiej liczby zakupów ze względu na zmieniające się mody i trendy. To wszystko prowadzi do tego, że odpadów jest coraz więcej. Jednocześnie rośnie też społeczne zrozumienie, że odpady muszą być odpowiednio zago-

spodarowane. Nieważne, czy to są odpady z warsztatu samochodowego, czy stara technika elektroniczna. W ten sposób my wszyscy przyczyniamy się do bardziej zielonej i ekologicznej ekonomii — oświadczyła Asta Pakštaitė-Marcinkienė.

PRZYRODA DLA PRZYSZŁYCH POKOLEŃ

Mówiąc o małych warsztatach samochodowych warto pamiętać, że bardzo często to są nieduże, rodzinne spółki lub kilka osób uprawiających działalność indywidualną, więc czymś naturalnym jest, że mają o wiele mniejsze środki na działalność dodatkową.

— Z pewnością duże warsztaty samochodowe mają więcej możliwości, jeśli chodzi o kwestię odpadów. Mają więcej zatrudnionych osób, mają większe pomieszczenia. Mogą stworzyć oddzielne miejsca na magazynowanie odpadów. Więc teoretycznie możemy mówić o nierównej konkurencji. Trzeba jednak pamiętać, że pogląd na ochronę środowiska i zagospodarowanie odpadów powinien być u wszystkich ten sam. Wszyscy jesteśmy konsumentami.

Wszyscy zanieczyszczamy środowisko. Dlatego wszyscy musimy dbać jednakowo o środowisko, o przyrodę, aby zostawić ją przyszłym pokoleniom w jak najlepszym stanie — podkreśliła rozmówczyni.

ROZWIŃIĘTA INFRASTRUKTURA

Jej zdaniem na Litwie jest dosyć rozwinięta infrastruktura utylizacji odpadów. Na przykład producenci pewnych produktów, jak na przykład opon, mają obowiązek finansować odpowiednie struktury, które zajmują się odpadami.

— Pewne odpady można przekazać absolutnie bezpłatnie. Czasami nawet można na tym zarobić. Oczywiście są też odpady, za które trzeba dopłacić. W tym miejscu trzeba zrozumieć, że pewne rzeczy po zużyciu nie mają żadnej wartości. Natomiast ich zebranie, transportowanie i przetworzenie wymaga odpowiednich nakładów finansowych. Dlatego w tego typu przypadkach opłata jest jak najbardziej uzasadniona — podkreśliła dyrektorka Litewskiego Stowarzyszenia Producentów i Importerów.

Fot. Marian Paluszkiwicz

Taniej i szybciej — takie podejście w przypadku naprawy samochodu odchodzi do przeszłości. Właściciele samochodów z coraz większą odpowiedzialnością podchodzą do kwestii ochrony środowiska

Akcja przeciw przemocy wobec kobiet

Stowarzyszenie Wileński Dom Kobiet (lit. Vilniaus Moterų Namai) po raz kolejny zorganizowało akcję obywatelską „Stop przemocy wobec kobiet! Ratyfikujmy konwencję stambulską”. Wiec odbył się 3 sierpnia na placu Niepodległości w Wilnie.

Dwanaście lat po podpisaniu konwencji stambulskiej, pierwszego prawnie wiążącego instrumentu międzynarodowego dotyczącego zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i dziewcząt, UE nadal nie ratyfikowała jej z powodu odmowy kilku państw członkowskich: Bułgarii, Czech, Węgier, Słowacji, Łotwy i Litwy. Posłowie Parlamentu Europejskiego wzywają te kraje do niezwłocznej ratyfikacji konwencji, tak aby mogła ona chronić kobiety w pełnym zakresie przewidzianym przez konwencję.

KRYTYCY I ZWOLENNICY PAKTU

Podpisana w Stambule konwencja spotkała się z krytyką w krajach, które dotychczas jej nie ratyfikowały. Jej przeciwnicy przede wszystkim mówią o wprowadzeniu nowej definicji małżeństwa i „promowaniu ideologii gender”. To właśnie dlatego słowacki rząd odrzucił ratyfikację dokumentu. W 2018 r. Trybunał Konstytucyjny w Bułgarii uznał, że konwencja „niezależnie od wielu pozytywnych stron jest wewnętrznie sprzeczna i to powoduje jej dwupoziomowość”. Bułgarski rząd stwierdził, że dokument jest niezgodny z konstytucją i nie ratyfikował go. Krytycy konwencji dodali, że wprowadzenie pojęcia „gender” wywarłoby negatywny wpływ na moralność społeczeństwa.

Polska podpisała konwencję stambulską w 2014 r., ratyfikowała w 2015 r. Obecnie dokument obowiązuje w 37 państwach, m.in. w Niemczech, Chorwacji, Danii, Portugalii, Wielkiej Brytanii i Ukrainie. Turcja wycofała się z konwencji w 2021 r., będąc jedynym krajem, który do tej pory zdecydował się na taki krok. Litwa podpisała konwencję stambulską w 2013 r. Pięć lat później prezydent Dalia Grybauskaitė przedłożyła ją Sejmowi do ratyfikacji.

Zdaniem prezeski Wileńskiego Domu Kobiet ofiary przemocy w naszym kraju często są postrzegane jako osoby, które same w jakiś sposób przyczyniły się do własnego cierpienia

Celem kampanii prowadzonej przez Wileński Dom Kobiet jest zachęcenie Sejmu do ratyfikacji konwencji stambulskiej. „Konwencja ma chronić kobiety przed wszelkimi formami przemocy oraz dyskryminacji” – zaznacza Lilija Henrika Vasiliauskė, prezeska stowarzyszenia.

CZĘŚĆ SPOŁECZEŃSTWA PRZECIWI

Celem kampanii prowadzonej przez Wileński Dom Kobiet jest zachęcenie Sejmu do ratyfikacji konwencji stambulskiej. „Konwencja ma chronić kobiety przed wszelkimi formami przemocy oraz dyskryminacji” – zaznacza Lilija Henrika Vasiliauskė, prezeska stowarzyszenia. Ta organizacja pozarządowa była jednym z inicjatorów ratyfikacji konwencji jeszcze w 2018 r.

„Wówczas wsparła nas prezydent Dalia Grybauskaitė. My oraz inne organizacje pozarządowe osiągnęliśmy pierwszy cel – prezydent przedłożyła konwencję do ratyfikacji przez Sejm” – powiedziała Vasiliauskė.

Zdaniem prezeski Wileńskiego Domu Kobiet konwencja nie została jeszcze ratyfikowana, ponieważ „dobrze zorganizowane i finansowane siły skrajnie prawicowe” wkroczyły jako „forma wojny hybrydowej”, a niektórzy posłowie i część społeczeństwa nadal sprzeciwiają się ratyfikacji dokumentu.

PREMIER ZA RATYFIKACJĄ

Premier Ingrida Šimonytė chce jeszcze w tej kadencji ratyfikować konwencję stambulską. „Owszem, trwa dyskusja, przede wszystkim na temat tłumaczenia, które niektórzy politycy niejednoznacznie interpretują. Proces ratyfikacji utknął właśnie z powodu nieporozumień między politykami co do niektórych zapisów dokumentu.

14.>>

Z pewnością ruszy, jak tylko zostaną poprawione usterki w tłumaczeniu konwencji na język litewski” — zaznaczyła premier Šimonytė.

INSTYTUCJE SĄ OBOJĘTNE

Zdaniem prezeski Wileńskiego Domu Kobiet ofiary przemocy w naszym kraju często są postrzegane jako osoby, które same w jakiś sposób przyczyniły się do własnego cierpienia.

„Zdarza się, że instytucje są obojętne wobec osób, które doznały przemocy. Prokuratura generalna niekiedy próbuje umorzyć postępowanie prawne dotyczące zjawiska przemocy, zaś policja nie chce interweniować w życie rodzin, w których krzywdzone są kobiety oraz próbuje załagodzić sytuację” — mówi Lilija Henrika Vasiliauskė.

„Jeśli ktoś sądzi, że nie jest ofiarą agresji, bo nie jest bity, a podlega przemocy emocjonalnej czy słownej, jest w niebezpieczeństwie. Oprócz fizycznej czy seksualnej istnieje wiele rodzajów przemocy, takich jak np. przemoc psychiczna czy ekonomiczna” — wyjaśnia prezeska Wileńskiego Domu Kobiet.

POMOC PSYCHOLOGICZNA ORAZ PRAWNA

Wileński Dom Kobiet nieodpłatnie udziela pomocy psychologicznej oraz prawnej kobietom, które doznały przemocy. Prezeska instytucji zaznacza, że przemoc w rodzinie zachodzi nie tylko wówczas, gdy mąż czy inny członek rodziny wyrządza kobiecie krzywdę fizyczną. „Jeśli ktoś sądzi, że nie jest ofiarą agresji, bo nie jest bity, a podlega przemocy emocjonalnej czy słownej, jest w niebezpieczeństwie. Oprócz fizycznej czy seksualnej istnieje wiele rodzajów przemocy, takich jak np. przemoc psychiczna czy ekonomiczna” — wyjaśnia prezeska Wileńskiego Domu Kobiet.

ŚMIERĆ W WYNIKU PRZEMOCY

Według danych Agencji Praw Podstawowych UE co trzecia kobieta w EU doświadczyła przemocy fizycznej lub seksualnej, a połowa kobiet w UE doświadczyła przynajmniej raz molestowania seksualnego przed ukończeniem 15. roku życia. Według Evin Incir, posłanki do Parlamentu Europejskiego, co tydzień w Europie umiera 50 kobiet w wyniku przemocy wobec nich.

Opr. J.G.

Fot. Marian Paluszkiwicz

Pielęgniarki udzielą konsultacji medycznych

Od przyszłego roku pielęgniarka, zgodnie ze swoimi kompetencjami, będzie mogła ocenić stan zdrowia pacjenta, zlecić badania i udzielić innych świadczeń, a w razie potrzeby skierować pacjenta do lekarza rodzinnego, informuje resort zdrowia. Minister zdrowia Arūnas Dulkys twierdzi, że krok ten zachęci pielęgniarki do samodzielności, pomoże poszerzyć ich kompetencje i podniesie prestiż tego zawodu.

Pielęgniarki będą nadal częścią zespołu lekarza rodzinnego, a pacjenci nadal będą musieli wcześniej się zarejestrować. Pielęgniarka będzie mogła zatem oceniać stan zdrowia pacjenta, udzielać porad i zaleceń, monitorować pacjentów z chorobami przewlekłymi, zlecać badania i oceniać ich wyniki, wykonywać badania profilaktyczne dzieci i dorosłych i świadczyć inne usługi.

Na Litwie stale rośnie liczba obcokrajowców

W ciągu I półrocza br. wzrosła liczba obcokrajowców mieszkających na Litwie. W szczególności wzrost dotyczy Białorusinów i nieznacznie Rosjan. Zmniejszyła się jednak społeczność ukraińska.

Departament Migracji wskazuje, że 1 lipca br. na Litwie mieszkało łącznie 195 550 cudzoziemców. W styczniu liczba takich osób stanowiła 189 411.

Irt.lt

Fot. pixabay.com

Litwa podpisała konwencję sambiulską w 2013 r., ale dotychczas nie ratyfikowała

Zakupy kontrolne napojów alkoholowych. „Konieczne, żeby wykryć naruszenia”

Honorata Adamowicz

— Przyznanie tego prawa departamentowi było konieczne w celu zapewnienia skutecznego wykonywania funkcji nadzorczej przepisów należących do jego kompetencji. Tajne zakupy ułatwią prowadzenie dochodzeń w sprawie naruszeń w sprzedaży alkoholu i tytoniu, zmniejszą obciążenie administracyjne, mniej zaangażowanych będzie innych organów nadzorczych w trakcie dochodzenia — powiedziała w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Grażina Belian, tymczasowo pełniąca funkcję kierownika Departamentu Kontroli Narkotyków, Tytoniu i Alkoholu.

ZAKUPY KONTROLNE POMOGĄ ZWERYFIKOWAĆ INFORMACJE

Zakupy kontrolne są potrzebne w celu zweryfikowania informacji, że sprzedawca alkoholu dopuszcza się naruszeń, takich jak sprzedaż napojów alkoholowych w niedozwolonym czasie, sprzedaż napojów alkoholowych w dniu 1 września itp. Jest to również konieczne przy badaniu przypadków sprzedaży wyrobów tytoniowych i powiązanych wyrobów na odległość, czyli online. Podmioty gospodarcze zajmujące się handlem online często ukrywają swoją tożsamość, dlatego tylko poprzez zakupy kontrolne można zidentyfikować sprawców nielegalnego handlu i wszcząć przeciwko nim procedurę badania naruszenia prawa.

— Dosyć często otrzymujemy informacje, że napoje alkoholowe są nabywane w punkcie sprzeda-

Od sierpnia Departament Kontroli Narkotyków, Tytoniu i Alkoholu może dokonywać tajnych zakupów alkoholu, tytoniu i produktów z konopi. Zakupy kontrolne są potrzebne w celu zweryfikowania informacji, że sprzedawca alkoholu lub tytoniu dopuszcza się naruszeń.

ży w niedozwolonym czasie lub, na przykład, w klubach częstuje się klientów alkoholem za darmo lub w kawiarniach do niektórych dań w „szczęśliwe godziny” są za darmo dodawane napoje alkoholowe. Zakupy kontrolne będą dokonywane przede wszystkim po to, żeby sprawdzić, czy otrzymane skargi są prawdziwe — mówi kierownik działu Grażina Belian.

TRWA OPRAWYWANIE PROCEDURY

Jak poinformowała nas kierowniczką, obecnie opracowywana jest procedura zakupów kontrolnych. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na interne-

tową sprzedaż e-papierosów, produktów ziołowych do palenia, takich jak np. rolki konopi indyjskich. Departament nie będzie zobowiązany do przekazania kontrolowanej firmie informacji o tym, że zostanie przeprowadzona nieplanowana kontrola. Kopia decyzji o przeprowadzeniu kontroli na miejscu musi zostać dostarczona podmiotowi gospodarczemu niezwłocznie po dokonaniu zakupu kontrolnego. Specjaliści departamentu będą mogli również bezpłatnie pobierać i badać próbki towarów, np. poprzez śledzenie w celu określenia stężenia THC w substancji odurzającej.

17.>>

■ Kopia decyzji o przeprowadzeniu kontroli na miejscu musi zostać dostarczona podmiotowi gospodarczemu niezwłocznie po dokonaniu zakupu kontrolnego

16.>>

SPADEK SPOŻYCIA ALKOHOŁU

Według danych Państwowej Agencji Danych w 2022 r. na mieszkańca kraju w wieku 15 lat i więcej przypadało 11,2 litra alkoholu 100 proc., czyli o 0,9 litra mniej niż w 2021 r. (12,1 l). Patrząc na długoterminowy trend, od kilku lat obserwuje się spadek spożycia alkoholu, np. w 2015 r. odnotowano spożycie 14,5 litra bezwzględnie (100 proc.) alkoholu na osobę w wieku 15 lat i więcej, 13,6 litra w 2016 r., 12,4 litra w 2017 r., 11,3 litra w 2018 r., 11,2 litra w 2019 r., 11,4 litra w 2020 r.

W 2021 r. Departament Kontroli Narkotyków, Tytoniu i Alkoholu przeprowadził badanie, które miało dostarczyć informacji, jak często mieszkańcy w wieku 15-64 lat spożywają alkohol. Wyniki tego badania wykazały, że 84 proc. ludności Litwy w wieku 15-64 lat spożywało napoje alkoholowe w ciągu ostatniego roku, a 63 proc. stwierdziło, że spożywało napoje alkoholowe w ciągu ostatniego miesiąca.

W ciągu pięciu lat zmniejszył się odsetek populacji, która spożywała alkohol raz w tygodniu lub częściej (z 33 proc. w 2016 r. do 24 proc. w 2021 r.). W porównaniu z danymi z badania z 2016 r. zmniejszyła się także liczba osób, które co tydzień spożywały nadmierną ilość alkoholu (z 10 proc. w 2016 r. do 7 proc. w 2021 r.). Wskaźnik ten zmniejszył się zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet.

DOSTĘPNOŚĆ ALKOHOŁU W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

W krajach Unii Europejskiej najczęściej alkohol sprzedawany jest od 18. roku życia (np. Francja, Hiszpania, Włochy, Finlandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Grecja), ale są kraje, w których napoje alkoholowe można kupić już w wieku 16 lat (m.in. Austria, Belgia, Dania, Luksemburg). Na przykład w Niemczech wino i piwo można kupić mając 16 lat, a mocne napoje — 18 lat. W Islandii, tak samo jak na Litwie, napoje alkoholowe mogą być kupowane przez osoby

Zakupy kontrolne są potrzebne w celu zweryfikowania informacji, że sprzedawca alkoholu dopuszcza się naruszeń, takich jak sprzedaż napojów alkoholowych w niedozwolonym czasie

fizyczne tylko od 20. roku życia. W Ameryce Północnej obowiązuje jeszcze wyższy wiek kupna i spożycia alkoholu wynoszący 21 lat. CO do palenia papierosów, w UE jest ono dozwolone we wszystkich krajach od 18. roku życia. Tymczasem w USA osoba, która chce kupić dowolny produkt tytoniowy, w tym papierosy, tytoń i e-papierosy, musi mieć ukończone 21 lat.

WALKA Z ALKOHOLIZMEM: OGRANICZENIA CZASU I REKLAMY

Litewski rząd od 1 stycznia 2016 r. coraz ostrzej walczy z alkoholizmem. Od 1 stycznia 2016 r. zakazano sprzedaży alkoholu na stacjach paliwowych. Od marca 2017 r. akcyza na mocny alkohol

W ciągu pięciu lat zmniejszył się odsetek populacji, która spożywała alkohol raz w tygodniu lub częściej (z 33 proc. w 2016 r. do 24 proc. w 2021 r.). W porównaniu z danymi z badania z 2016 r. zmniejszyła się także liczba osób, które co tydzień spożywały nadmierną ilość alkoholu (z 10 proc. w 2016 r. do 7 proc. w 2021 r.).

wzrosła na Litwie o 23 proc. a akcyzy na piwo i wino aż do 112 proc.

Od 1 stycznia 2018 r. alkohol jest sprzedawany w sklepach od poniedziałku do soboty w godzinach 10.00-20.00, natomiast w niedziele od 10.00 do 15.00. W restauracjach, kawiarniach itp. alkohol w tarze producenta można nabyć w tych godzinach, kiedy nie jest on dostępny w sklepach. Natomiast po godz. 20.00 w poniedziałki-soboty i po godz. 15.00 w niedziele sprzedaż alkoholu w restauracjach, barach i kawiarniach podlega ograniczeniom: dostępne są jedynie lane napoje alkoholowe, które należy spożyć na miejscu. Alkohol jest sprzedawany tylko w kufkach, kieliszkach, lampkach itp.

Od 2018 r. zakazana została także reklama alkoholu, w tym w sieciach społecznościowych. Od 1 stycznia 2016 r. zakazano sprzedaży alkoholu na stacjach paliwowych. Od marca 2017 r. akcyza na mocny alkohol wzrosła na Litwie o 23 proc., a akcyzy na piwo i wino aż do 112 proc. Cena wina jest wyższa o 17 proc. Od 2020 r. na Litwie podczas masowych imprez można handlować tylko niskoprocentowym alkoholem — do 7,5 proc. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Cztery kąpieliska na Litwie nie spełniły norm. Skażenie enterokokami i bakteriami E.coli

Sezon kąpielowy w pełni. Jednak planując kąpiele, warto zapoznać się wcześniej ze stanem kąpielisk.

Mandat, grożący za nieprzestrzeżenie zakazów, to jedna strona medalu. Druga — ostre zakażenie bakteryjne o dość, delikatnie ujmując, nieprzyjemnych objawach. Służby ostrzegają, że jednego z „niebezpiecznych” zbiorników na Litwie należy unikać — o ironio — jak ognia.

SKAŻONE WODY TAKŻE W WILNIE

W drugiej połowie lipca, na 121 skontrolowanych kąpieliskach, jakość wody nie spełniała wymaganych norm na czterech plażach: przy Zbiorniku Kowieńskim, Zalewie Kurońskim w pobliżu Kint, przy rzece Żejmiana w Podbrodziu i jeziorze Sałata (Salotė) w Wilnie.

Jak poinformował w piątek Instytut Higieny, 24 lipca na kąpieliskach przy pierwszej i drugiej plaży Zalewu Kowieńskiego stwierdzono wysoki poziom sinic. Nie zaleca się kąpać na pierwszej plaży Zbiornika Kowieńskiego, podczas gdy kąpiel na drugiej plaży jest zabroniona.

Z kolei 17 lipca na kąpielisku w Zalewie Kurońskim w pobliżu Kint wykryto 1,4 razy więcej kolonii pałeczek okrężnicy (E. coli) niż jest to dozwolone.

18 lipca na kąpielisku pierwszej plaży Zbiornika Kowieńskiego wykryto 1,7-krotność dopuszczalnej liczby kolonii pałeczek okrężnicy, 1,6-krotność dopuszczalnej liczby w rzece Żejmiana i 1,4-krotność dopuszczalnej liczby na kąpielisku jeziora Sałata.

Zgodnie z raportem, jakość wody w kąpieliskach na pierwszej plaży Zbiornika Kowieńskiego w dniu 21 lipca i w Zalewie Kurońskim w pobliżu Kint w dniu 27 lipca została uznana za zgodną z wymogami normy higienicznej po powtórzeniu testów parametrów mikrobiologicznych.

Dobra pogoda usypia czujność — ale sprawdzenie informacji przed wejściem do wody może nam oszczędzić przykrości **Fot. Marian Paluszkiwicz**

NIE WSZYSTKO JESZCZE WIEMY NA PEWNO

Nie otrzymano jeszcze wyników badań jakości wody w kąpieliskach w Szyrwintach i Malatach. Według Instytutu Higieny przeanalizowano jakość wody w 122 obszarach rekreacyjnych i stwierdzono wyższą liczbę enterokoków w wodzie jeziora Ilgis w rejonie olickim, jeziora Szczebnica (Ščebnica) w rejonie koszedarskim, jeziora Aujėdas i Šiemetis oraz stawu Kietaviškis w samorządzie elektreńskim.

W dniu 25 lipca jakość wody w jeziorach Aujėdo, Šiemetis i stawie Kietaviškis została uznana za zgodne z normami higieny.

KĄPIELISKO GAUŠVINIS ZNIKA Z LISTY

Według instytutu, kąpielisko w Podbrodziu w rejonie święciańskim dodano do listy kąpielisk,

a kąpielisko jeziora Gaušvinis w rejonie kielmskim zostało z listy usunięte.

Jakość wody w kąpieliskach jest oceniana na podstawie dwóch parametrów mikrobiologicznych: enterokoków kałowych i pałeczek okrężnicy (E.coli).

Zgodnie z normą higieniczną enterokoki nie mogą przekraczać 100 jednostek tworzących kolonie na 100 mililitrów wody, a prątki jelitowe nie mogą przekraczać 1 000/100 ml wody.

W przypadku krótkotrwałego skażenia należy pobrać dodatkową próbkę do badania jakości wody w ciągu 72 godzin w celu potwierdzenia zakończenia skażenia oraz kolejną próbkę tydzień po zakończeniu krótkotrwałego skażenia.

Warto śledzić komunikaty służb, a przede wszystkim nie bagatelizować tablic informacyjnych przy plażach.

Opr. A.K.
na podst. BNS, inf. wł.

Bp Bronakowski: „Wśród cnót rodziny Ulmów z pewnością była trzeźwość”

„Wśród cnót, które doprowadziły Ulmów do ofiary z życia, była z pewnością trzeźwość, bo tylko ludzie trzeźwi potrafią oddać swoje życie z miłości do Boga i miłości bliźniego” — stwierdził bp Tadeusz Bronakowski podczas XIX Ogólnopolskiej Modlitwy o Trzeźwość Narodu, która odbyła się w poniedziałek, 31 lipca, w Sanktuarium św. Michała Archanioła i bł. Bronisława Markiewicza w Miejscu Piastowym na Podkarpaciu.

Biskup pomocniczy łomżyński i przewodniczący Zespołu Konferencji Episkopatu Polski ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych wygłosił kazanie podczas Mszy św. sprawowanej przez abp. Adama Szalę, metropolitę przemyskiego.

Kaznodzieja apelował, aby nie być obojętnym na zagrożenia, „których źródłem jest pijaństwo, alkoholizm i inne nałogi”. „Naród, który nie będzie troszczyć się o trzeźwość, będzie narodem bez przyszłości. Walczmy o prawdziwą wolność serc Polaków, wolność zakorzenioną w naszym Zbawicielu Jezusie Chrystusie” — mówił. Bp Bronakowski zachęcał, aby wielką troską objąć zwłaszcza rodziny, bo „od tego czy będą silne Bogiem, czy będą trzeźwe, przepełnione Bożą miłością i pokojem, zależy los nas wszystkich”.

Nawiązał do zbliżającej się beatyfikacji Józefa i Wiktorii Ulmów oraz ich siedmiorga dzieci, zamordowanej w 1944 r. za pomoc Żydom. „Wiemy, że ten ostatni akt ziemskiej drogi był owocem codziennej ciężkiej pracy, wytrwałej wiary, Bożej nadziei i miłości — miłości większej niż śmierć. Zdajemy sobie sprawę, że wśród cnót, które doprowadziły ich do tej ofiary z życia, była z pewnością trzeźwość, bo tylko ludzie trzeźwi potrafią oddać swoje życie z miłości do Boga i miłości bliźniego” — powiedział przewodniczący Zespołu ds. Apostolstwa Trzeźwości i Osób Uzależnionych.

Kaznodzieja przypomniał również, że po zabiciu Ulmów i mieszkających u nich Żydów „niemieccy oprawcy ograbili gospodarstwo, a

później urządzili tam alkoholową libację”. Bp Bronakowski uznał, że decyzja o zachowaniu abstynencji od alkoholu w sierpniu lub w dłuższym okresie „to wspaniałe przygotowanie do przeżycia uroczystości beatyfikacyjnej rodziny Ulmów”. „Ten post ofiarujemy za tych, którzy poprzez nietrzeźwość stają się oprawcami dla innych, zwłaszcza dla swoich najbliższych. Błagajmy Boga, aby się opamiętali, aby się nawrócili ze złej drogi, prowadzącej do zguby wiecznej” — zachęcał.

Duchowny apelował do rodziców o dawanie dobrego przykładu swoim dzieciom. „Niech wasze dzieci nigdy nie zobaczą was pijanych, niech od najmłodszych lat widzą, że alkohol nie jest potrzebny do radosnego i szczęśliwego życia, że najważniejsza jest wiara w Boga i wzajemna miłość. Jeśli wasze rodziny będą domowymi kościołami, wtedy nic nie zdoła zniszczyć pięknych Bożych relacji między wami. Postanówcie, że z waszego domu nikt nigdy nie wyjdzie pijany” — mówił łomżyński biskup po-

mocniczy. Kapłanów, zakonników i siostry zakonne prosił „o jeszcze gorliwsze zaangażowanie się pracą trzeźwościową” i zachęcał do podejmowania dobrowolnej abstynencji od alkoholu, aby dać świadectwo innym oraz „pomóc sobie i bliźnim wzrastać w Chrystusowej wolności”. Z kolei do pracowników mediów bp Bronakowski apelował o „włączenie się w budowanie kultury trzeźwości”.

Modlitewne spotkanie zgromadziło wielu księży i świeckich, przede wszystkim z archidiecezji przemyskiej i diecezji rzeszowskiej. Ogólnopolska Modlitwa o Trzeźwość Narodu w Sanktuarium św. Michała Archanioła i bł. Bronisława Markiewicza w Miejscu Piastowym odbywa się od 19 lat. Data została ustalona na ostatni poniedziałek lipca — przed rozpoczęciem sierpnia, który jest obchodzony jako miesiąc trzeźwości. Coroczna pielgrzymka jest jednocześnie spotkaniem Rodziny Radia Maryja. ■

KAI / Miejsce Piastowe

■ Rodzina Ulmów ze zbiorów Mateusza Szpytmy Fot. rzeszow.ipn.gov.pl

Inteligencja węglowa kontra krzemowa. „Źródło nieuczciwości. I co robić?” (cz. 2)

„Nie możemy być takimi luddystami protestującymi przeciwko zmianom ulepszającym sposób życia, jak ci angielscy XIX-wieczni robotnicy niszczący maszyny, które miały doprowadzić ich do bezrobocia”. Kontynuujemy rozmowę z prof. zw. dr. hab. Marią Czerepaniak-Walczak, członkinią Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, autorką rozpraw z zakresu pedagogiki emancypacyjnej oraz edukacji akademickiej.

Leszek Wątróbski: Jak zdaniem pani profesor wygląda sprawa edukacji, jeżeli rozmawiamy o umyśle krzemowym?

Maria Czerepaniak-Walczak: Myślę, że sprawa etyki związanej z uczeniem się zasługuje m.in. na odpowiedź: czego się tak naprawdę uczymy korzystając z potencjału, z zasobów chatbota. Uczymy się, jak sformułować pytanie, ale i jak je postawić. Kiedy zaś dostaję odpowiedź, to pojawia się kwestia zaufania, czy jest to odpowiedź poprawna, wystarczająca. A następnie — co mogę zrobić z tą odpowiedzią, czy i jak się nią posłużyć, jak i do czego wykorzystać. Oczywiście, najprościej jest przyjąć tę odpowiedź za pewną i użyć jako własny pomysł, własne odkrycie i następnie: zaznacz, kopiuuj, wklej i przedstaw jako wykonanie zadania. Nie muszę przy tym obciążać swojej pamięci. Więc mój mózg węglowy wykonuje zupełnie inne operacje, aniżeli wtedy, kiedy muszę wyszukać jakieś źródła, kiedy muszę dodatkowo zapytać osobę, kiedy muszę się przejść po parku i wyszukać określone rośliny, aby móc je opisać. I tu się właśnie rodzą te zagrożenia edukacyjne. Grozi nam, że nie będziemy umieli uczyć się — czyli wyszukiwać związków przyczynowo-skutkowych w zjawiskach, które nas otaczają. Korzystanie z chatbota pozbawione krytycznej refleksji i wrażliwości etycznej uwalnia nas od wielu ważnych działań, niezbędnych dla procesów poznawania. Naraża też na pokusy zachowań nieetycznych, w tym oszustwa, co może wywoływać zakłócenie relacji międzyludzkich, tak ważnych w procesie edukacji.

Prof. zw. dr. hab. Maria Czerepaniak-Walczak **Fot. autor**

W celu osobistego doświadczenia interakcji w chatbotem posłużyłam się tym narzędziem w wypełnianiu pewnego zadania. Otóż kolega poprosił mnie o tekst do jego jubileuszowej książki. Zastrzegł, że nie oczekuje rozprawy naukowej. Uznałam więc, że mogę posłużyć się żartem. A ponieważ wiem, czym się zajmuje naukowo, wpadłam na pomysł skorzystania z pomocy sztucznej inteligencji. Wiem też, że jest absolwentem politechniki i cyfrowo zorientowany, zrozumie więc mój żart. Chatbotowi postawiłam więc pytanie i natychmiast dostałam odpowiedź. Ponieważ kolega zajmuje się kompetencjami przyszłości i od lat pracuje nad kategoriami kwalifikacji kompetencji, to zwróciłam się do inteligentnej skrzynki w tej właśnie sprawie. Jak mówiliśmy wcześniej, mamy tendencję do antropomorfizowania rzeczy. Tak też zrobiłam. Mojej rozmów-

czyni, jak sama o sobie napisała, jest programem komputerowym, nadałam imię i nazwisko Afiria Encegilli-Tencial. Jest to anagram Artificial Intelligence (pl. sztuczna inteligencja). Mogłam wtedy, zamiast zwracać się do skrzynki, kierować pytania do wyimaginowanej osoby. Zadawałam jej więc kolejne pytania i dostawałam odpowiedzi. I pisząc tekst do książki jubileuszowej, działałam metodą: zaznacz, kopiuuj, wklej. I w taki właśnie sposób „wyprodukowałam” przy jej pomocy okolicznościowy tekst, dopisując do niego jeszcze moje pytania i komentarze. Potraktowałam to jak wywiad mówiąc: to ja stawiałam pytania, a moja rozmówczyni mi odpowiadała. Uznaliśmy z kolegą ten żart za udany. Zachowane zostały zasady poszanowania prawa autorskiego, gdyż wyraźnie zaznaczałam, które fragmenty tekstu są autorstwa Afirii Encegilli-Tencial.

Czy w podobny sposób można też napisać powieść historyczną?

...w której są pewne fakty, ale i fikcja literacka. W związku z tym można spokojnie „napisać” powieść przy pomocy chatbota. Można ją nawet opublikować. Ale tu zaczynają się pojawiać pewne schody — mianowicie prawa autorskie. Przede wszystkim teksty z chatbota nie są demaskowane przez programy antyplagiatowe. I to jest źródło nieuczciwości. Niedawno czytałam, że chatbot napisał maturalne wypracowanie z języka polskiego w ramach zadań z matury z ubiegłego roku. Pracę tę oceniała nauczycielka, która nie wniosła żadnych zastrzeżeń i uznała, że cała praca została napisana poprawnie. No i co teraz dalej robić?

20.>>

Jako pedagogka mam wielki niepokój — czy zamknąć szkołę, czy zamknąć uniwersyteckie drzwi i okna, aby ten mózg krzemowy nie wdarł się w interakcję edukacyjną. A może wprost przeciwnie — mówić o tym i pokazywać, jak obchodzić się z tym potencjałem? Włosi np. zabronili korzystania z chatbota. Innego zdania są uniwersytety brytyjskie, gdzie np. Uniwersytet w Cambridge otworzył się na niego. W moim przekonaniu nie możemy się zamknąć czy odizolować. Jest to po prostu kolejne narzędzie nadające się do wzbogacenia procesu edukacji, otwierające też nowe konteksty wychowania. Nie tak przecież dawno temu, kiedy wprowadzono długopisy w szkołach, pisanie nimi było zabronione. Używano przecież ołówków i piór ze stalówkami na atrament. Uważano powszechnie, że długopis może zmienić charakter (nie tylko pisma). Dziś wszyscy piszą długopisem. Później pojawiły się kalkulatory. I zamiast uczyć się tabliczki mnożenia na pamięć, zaczęto ich używać. W przyszłości nie unikniemy tego, żeby w procesy uczenia się nie wdarło się coś nowego. Nie możemy być takimi luddystami protestującymi przeciwko zmianom ulepszającym sposób życia, jak ci angielscy XIX-wieczni robotnicy niszczący maszyny, które miały zastąpić ich pracę i doprowadzić do bezrobocia. Takie straszenie sztuczną inteligencją jest obecne w wielu wypowiedziach publicznych. Stawiane są pytania o miejsce i rolę nauczyciela w świecie, w którym „rozpycha się” sztuczna inteligencja. Jestem pewna, że nie jest to wytwór, który zastąpi nauczyciela — istotę biopsychologiczną. Z całą też pewnością nie wyręczy człowieka we wszystkim, ale może być ułatwieniem w wykonywaniu wielu prac. Analizowaliśmy to z grupą studentów. I na szczęście studenci powiedzieli, że już są na to uwrażliwieni. Uważam, że uczenie się koegzystencji mózgu węglowego z mózgiem krzemowym jest ważnym i interesującym wyzwaniem dla edukacji i naszej całej cywilizacji.

Warto byłoby jeszcze zająć się sprawą ewentualnych błędów, które mogą znaleźć się w odpowiedziach chatbota...

Otóż jedna z moich koleżanek zapytała się chatbota, kim ja jestem, a ja z kolei zapytałam: kim jest moja córka. Odpowiedzi na te pytania bardzo mnie rozbawiły. Za każdym razem chatbot odpowiadał, że jesteśmy autorkami i współautorkami „wielu publikacji naukowych, wśród których znajdują się m.in. artykuły, książki i rozdziały w podręcznikach”. I to była jedyna prawdziwa informacja. Pozostałe były nieprawdziwe. W przypadku mojej córki była informacja o nagrodzie, której ona jeszcze nie dostała. Oznacza to, że nie każdą odpowiedź należy przyjmować bezkrytycznie. Jeśli mówimy o obecności sztucznej inteligencji, a konkretnie potencjału chatbota w edukacji, warto zdawać sobie sprawę z jawności, szczerości i zaufania w interakcjach społecznych. Sama świadomość wśród uczących się, że nauczyciele wiedzą, jak to działa, ogranicza uleganie pokusie wyręczenia się chatbotem w wypełnianiu zadań, w pisaniu prac. A że ułatwia wyszukiwanie informacji, to naprawdę duża pomoc w wielu sytuacjach. Na przykład,

kiedy stawiam pytanie po angielsku i dostaję odpowiedzi po angielsku, w świetle mojej wiedzy jest to poprawna angielszczyzna z zachowaniem zasad gramatyki i ortografii. Nie muszę już korzystać z pomocy translatorów. Minusem natomiast przy korzystaniu z chatbota jest zagrożenie zwolnienia naszego mózgu węglowego z wykonania wielu dodatkowych operacji tak ważnych dla umysłu i ciała. Pojawia się więc nowy mind-body problem. Jak widać, inteligencja, zarówno jako kondycja umysłu jak i jako grupa społeczna ma wciąż wiele do zrobienia. Wciąż ważne jest kształtowanie i doskonalenie kompetencji, nie wiem, dlaczego powszechnie nazywanych kompetencjami przyszłości, takich jak: krytyczne myślenie, umiejętność współpracy, racjonalna komunikacja, aktualizowanie metod uczenia się oraz generowania pomysłów i rozwiązywania problemów w sposób twórczy. To są sprawności mózgu węglowego konieczne tu i teraz. One chronią nas przed zniewoleniem i kolonizowaniem naszego świata życia przez „nowych” jego „mieszkańców”. Wchodzimy z nimi w interakcje, ale strzeżmy granice naszej wolności. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski

■ Sztuczna inteligencja to kolejne narzędzie nadające się do wzbogacenia procesu edukacji, otwierające też nowe konteksty wychowania Fot. Freepik

Lekcja ekonomii, która przerodziła się w wycieczkę do Warszawy

Chcielibyśmy podzielić się historią o tym, jak myśl w czas wypowiedziana, przy pomocy życzliwych ludzi, z mocnym postanowieniem osiągnięcia celu, może doprowadzić do spełnienia marzeń.

To była kolejna, nieobiecująca nic ciekawego lekcja ekonomii i przedsiębiorczości w klasie I G w Gimnazjum im. św. Kazimierza w Miednikach. Może dlatego, że był to już maj, może dlatego, że słońce tak leniwie świeciło przez okno nikt nie mógł skupić się na temacie. Potrzebny był pomysł na biznes projekt, który musieliśmy napisać na zaliczenie przedmiotu. Myśli i rozmowy coraz częściej uciekały do tematów wakacji i wycieczek. Nikt chyba nie zorientował się, kiedy zamiast abstrakcyjnego biznes projektu zaczęliśmy planować i obliczać koszt wyjazdu do Warszawy: transport, nocleg, obiady itd. Dlaczego Warszawa? Ponieważ większość z nas jeszcze tam nie była, no i — tam jest piękne zoo.

Po wstępnych obliczeniach, okazało się, że koszty takiej wycieczki nie są jakieś ogromne, a pomysł na wspólny wyjazd coraz bardziej się podobał. Poszliśmy więc dalej. Uzyskaliśmy aprobatę naszej pani dyrektor Jeleny Połujańskiej. Ogromne

podziękowania należą się rodzicom, którzy zachęcali do działania. Dużo porad i kilka kontaktów, do kogo możemy zwrócić się, otrzymaliśmy od prezesa koła ZPL w Miednikach Neli Tomaszewicz, pana Lecha Leonowicza, starosty Miednik Renaty Bogdanowicz. Tak poznaliśmy pana Bogdana Grzenkowicza, przewodniczącego Komitetu Pamięci Rotmistrza Witolda Pileckiego, który pomógł nam w znalezieniu noclegu w Domu Pielgrzyma u Sióstr Służebnic Ducha Świętego w Sulejówku. Także dzięki niemu mieliśmy fantastycznego przewodnika po Warszawie, pana Huberta Smoczyka, z którym zaplanowaliśmy miejsca i czas wycieczek. W Konsulacie Polski na Litwie otrzymaliśmy polskie legitymacje uczniowskie. I tak po wszystkich ustaleniach wyruszyliśmy w podróż.

Zwiedziliśmy Muzeum Powstania Warszawskiego. Zobaczyliśmy Warszawę z lotu ptaka z 30. piętra Pałacu Kultury i Nauki. Na starym mieście „dotknęliśmy” historii. Przy kolumnie Zygmunta III Wazy pan Hubert opowiedział nam o ważnej liczbie 4, związanej z życiem i śmiercią króla. Wysłuchaliśmy Hejnału warszawskiego i dowiedzieliśmy się, dlaczego wybrzmiewa o 11:15. Szczęśliwy

dzwon, który spełnia marzenia, Barbakan, Krakowskie Przedmieście, Pałac Prezydencki, zmiana warty przy Grobie Nieznanego Żołnierza, Pomnik Małego Powstańca, Łazienki Królewskie, Cmentarz Powązkowski — to tylko część tego, co widzieliśmy i słyszeliśmy drugiego dnia.

Najciekawsze przeżycia czekały nas ostatniego dnia. Dużo radości i zabawy dostarczyła wizyta w warszawskim zoo. I całkowicie przeciwne emocje towarzyszyły nam przy zwiedzaniu Muzeum Żołnierzy Wyklętych. Pan Jarosław Wróblewski nie tylko oprowadził nas po budynkach byłego więzienia, ale także poprowadził lekcję patriotyzmu, opowiadając historie życia, uwięzienia i śmierci więźniów.

Wróciliśmy do domu pełni wrażeń, za które jesteśmy bardzo wdzięczni wszystkim, którzy nam pomagali. Oddzielne i serdeczne podziękowania za wsparcie w zrealizowaniu projektu „Wycieczka do Warszawy”, chcielibyśmy złożyć dla Związku Polaków na Litwie, Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin i prezesa Waldemara Tomaszewskiego. ■

Uczniowie i nauczyciele Gimnazjum im. św. Kazimierza w Miednikach

W ramach realizacji projektu „Wycieczka do Warszawy” udało się zwiedzić najciekawsze zakątki polskiej stolicy
Fot. organizatorzy

XXI Festyn Kultury Polskiej „Znad Issy”

29-30 lipca w ramach Dni Kultury Polskiej na Laudzie i Żmudzi odbył się XXI Festyn Kultury Polskiej „Znad Issy”. Imprezy miały miejsce w Pacunelach (rej. radziwiliski) i Kiejdanach.

29 lipca Pacunele świętowały 220-lecie miasteczka. Gościły zespoły z Polski, Łotwy, Wileńszczyzny, Kowna i innych miejscowości. Po wniesieniu sztandaru Stowarzyszenia Polaków Kiejdan do kościoła św. Jana Chrzyciela, Mszę św. w języku polskim odprawił o. Emilian karmelita z Kowna. Po Mszy św. korowodem zespoły i goście festynu udali się do parku, gdzie odbył się koncert.

Na święto przybyli: Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej Konstanty Radziwiłł z Małżonką, poseł na Sejm RL, wieloletni mer rejonu radziwiliskiego Antanas Čepanonis z Małżonką, starosta Skėmiai Ingrida Gladkienė, nowy prezes Oddziału ZPL Lauda, przedstawiciel Szlachty Laudańskiej Władysław Gosztowt z Małżonką, prezes Stowarzyszenia Seniorzy z Pasją-Horyzont z Suwałk Jadwiga Zdzisława Sowulewska, prezes UTW z Gołdapi Zofia Burel, sponsor Stowarzyszenia Polaków Kiejdan Paweł Czetyrkowski z Małżonką, prezes Oddziału ZPL w Kownie Andrzej Rymkiewicz, dyrektor Szkoły Słabosłyszących i niesłyszących, prezydent Klubu Aktywnych Kobiet Danutė Kriščiūnienė z Poniewieża, prezes filii kiejdańskiego UTW w Poniewieżu Regina Czyrycka, prezes filii kiejdańskiego UTW w Kownie Franciszka Abramowicz, a także malarzka Birutė Gadišauskienė z Janową, która przedstawiła swoje prace i wielu innych gości.

Ze sceny przybyłych witały starosta Skėmiai Ingrida Gladkienė i organizatorka festynu Irena Duchowska.

UCZESTNICZY FESTYNU

Zespoły taneczne: „Diament” (kier. Cezary Andrulewicz, Ryszard Marchelski, Suwałki), „Rosa” (kier. Maija Wilka, Jekabpils-Jakubowo, Łotwa). Kapela „Suderwanie” (kier. Eduard Michalkiewicz, Suderwa).

Pacunele, w których odbyły się Dni Kultury Polskiej, świętowały swoje 220-lecie **Fot. organizatorzy**

Chóry: Akademicki Chór Politechniki Krakowskiej „Cantata” (dyr. Marta Stós, Kraków), „Pasjonata” (dyr. Joanna Gawryszewska, Świętajno).

Zespoły: „Melodia” (kier. Tadeusz Giedrojć, Augustów), „Ocean życia” (kier. Monika Kudela, Suwałki), „Zgoda” (kier. Iweta Berzinia, Jekabpils-Jakubowo, Łotwa), „Polskie kwiaty” (kier. Zofia Burel, UTW Gołdapi), „Stare Troki” (kier. Lilia Kieras, Stare Troki), „Pogoda” (kier. Stanisław Mażejko, Niemenczyn), „Wspomnienie” (kier. Stanisław Sokołowski, Rostyniany), „Sużanianka” (kier. Margarita Krzyżewska, Sużany), „Ojranka” (kier. Eduard Michalkiewicz, Dukszty), „Jezioranka” (kier. Jarosław Hajdukiewicz, Pikieliszki), „Kotwica” (kier. Andrzej Rymkiewicz, Kowno), „Issa” (kier. Waleria Wansewicz, Kiejdany).

Z „Issą” po raz pierwszy na scenie w Pacunelach wystąpili Władysław Gosztowt i Oleg Bosiuk. Podczas wieczorku integracyjnego myśliwi częstowali gości zupami z dzikiej zwierzyny, kaszą itd. Świętowanie trwało do nocy.

MSZA ŚWIĘTA I WIERSZE

30 lipca, w niedzielę, po Mszy św. pożegnalnej dziekana dekanatu kiejdańskiego, proboszcza parafii św. Józefa ks. Norberta Martinkusa, Akademicki Chór Politechniki Krakowskiej

„Cantata”, chór „Pasjonata” ze Świętajna, „Melodia” z Augustowa i „Ocean życia” z Suwałk wystąpiły w kościele.

Po wycieczce po starówce Kiejdan, w sali Domu Greja miało miejsce spotkanie literackie. Podczas spotkania zaprezentowano zdjęcia wydarzeń organizacji polskich na Laudzie z ponad ćwierćwiecza działalności, miłośnicy poezji czytali wiersze Ireny Duchowskiej.

UROCZE ZAKĄTKI LITWY I ŁOTWY

Goście zwiedzali starówkę Kiejdan z Mauzoleum Radziwiłłów, Muzeum powstania 1863 r. w Podbrzeżu, podróżowali szlakami Piłsudskich na Żmudzi przez Kroki, Pojeśle, noblisty Czesława Miłosza przez Świętobrość, Szetejnie, Opitołoki, Kornela Makużyńskiego do Burbiszek, zwiedzili Bejsagołę, pałac datnowski, Wilno, Kowno i Rygę.

***

Sponsorzy: Ambasada RP, dr Stanisław Zawodnik (Stowarzyszenie Polskie, Genewa), Oddział ZPL rej. wileńskiego, Wielofunkcyjny Ośrodek Kultury w Niemenczynie, organizacje myśliwych, sponsorzy zespołów i uczestnicy.

Partnerzy: Starostwo Skėmiai, parafie św. Jana Chrzyciela w Pacunelach i św. Józefa w Kiejdanach, organizacja społeczności Pacunel. ■

Na szczęście, na miłość, na pogodę, na wakacje...

Macie takie amulety? A może właśnie dlatego nie ma wymarzonej pogody, nie zawsze dopisuje Wam szczęście, miłość przechodzi gdzieś bokiem, a wakacje... rozpoczął się ostatni miesiąc, ostatnie 20 parę dni i powrót do szkoły! Jest jeszcze czas, aby te wakacje zapamiętać jako wyjątkowe!

A wszystko to można załatwić jednym drobnym przedmiotem, który wystarczy mieć przy sobie. Chodzi o amulety.

- **Amulet dla wszystkich** – różnokolorowe koraliki w kilku sznurkach będą nie tylko sprzyjać, ale stanowić niezwykle upiększenie.
- **Amulet dla nerwowych** – wszystkie niedobre myśli i zła energia uciekną przez dziurkę. Amulet dla zapominalski – dwa sznurki jednakowych koralików lepiej pomagają pamięci niż zawiązywanie supełków na chusteczce.
- **Amulet na szczęście** – oczywiście, mały zielony słonik. Koniecznie z trąbą do góry.
- **Amulet na dobry humor** – tasiemka łącząca amulet z wesołymi frędzelkami na poprawę nastroju.
- **Amulet dla samotnych** – może drobne koraliki przyciągną do Was całą gromadę przyjaciół...
- **Amulet na miłość** – misterna zawieszka to sieć na osobę, którą darzycie wyjątkowym uczuciem. Oby tylko dała się usidlić!

Trzecie Oko

Legendy głoszą, że u zarania ludzkości każdy człowiek miał otwarte Trzecie Oko. Co więcej – było ono widoczne, a tkwiło między brwiami, u nasady nosa.

Z czasem, gdy ludzie zajęli się materialnym bytem i świat duchowy odłożyli na bok, Trzecie Oko, jak każdy nieużywany organ, zanikło. A wtedy ludzkość straciła dar jasnowidzenia, zagładania w przyszłość, kontaktowania się z innymi wymiarami.

Piękna i zarazem smutna ta opowieść jest zapisem duchowego upadku człowieka. Od tamtej pory ludzie próbują na powrót otworzyć Trzecie Oko. Wschodni mędrcy opracowali wiele metod temu służących. Uznali oni, że Trzecie Oko to nic innego jak szósty czakram, Adjna. Aby go uruchomić, trzeba poświęcić życie specjalnym ćwiczeniom oddechowym i medytacjom. Z murów klasztorów tybetańskich dochodzą czasem wieści o mnichach, którym to udało się i teraz potrafią niemal czynić cuda...

Z czarami w kuchni

Niektórzy uważają, że czary narodziły się podczas warzenia stawy – gdy myśli człowieka połączyły się z duchem potraw. W dzisiejszych kuchniach, często rozświetlonych światłem jarzeniówek i przepelnionych maszynami, nadal bije serce domu i wciąż ważą się losy domowników. Jednym dniem można wyczarować miłość lub radość, albo smutek bądź nienawiść.

Banan – mistrz wróżebnej ceremonii

Banan jest zaproszeniem do wróżb. Wymyślamy życzenie i zjadamy banana. Gdy jesteśmy niecierpliwymi niejadkami, najpierw odkrawamy plasterk z końca przy szypułce owocu, wypowiadając życzenie. Jeśli się okaże, że na końcowym skrawku jest znak w kształcie litery „Y”, to życzenie się spełni.

Wody Bałtyku i piękne nadmorskie miejscowości kryją niejedną tajemnicę... Czarownica w Chałupach

Na półwyspie Helskim jest mała wioseczka Chałupy, w której, podobno, sto sześćdziesiąt lat temu odbył się ostatni na ziemiach polskich sąd nad czarownicą. Była nią wdowa po rybaku – Krystyna Ceynowa. Dlaczego zarzucano jej, że jest czarownicą? Nigdy nie chodziła do kościoła, wrony siadały na jej kominie i zawsze wiedziała o wszystkim, co się o niej mówiło. Podejrzewano, że rzuciła czar na chorego rybaka.

znakomicie utrzymywały się na wodzie. Na tej podstawie stwierdzono jednak, że kobieta na pewno ma konszachty z diabłem.

Nie do wiary, że takie rzeczy działy się w małej letniskowej miejscowości!

By stwierdzić, czy jest czarownicą, przeprowadzono tak zwaną „próbę wody” – wrzucona do morza, nie utopiła się. Stało się tak prawdopodobnie dlatego, że miała ciężką wielowarstwową suknię, a takie szaty

ZWARIOWANE LITERKI

Policzcie, ile literek B jest w poszczególnych wyrazach. Następnie dodajcie wszystkie cyfry i poproście kogoś starszego o sprawdzenie wyniku.

REBUS

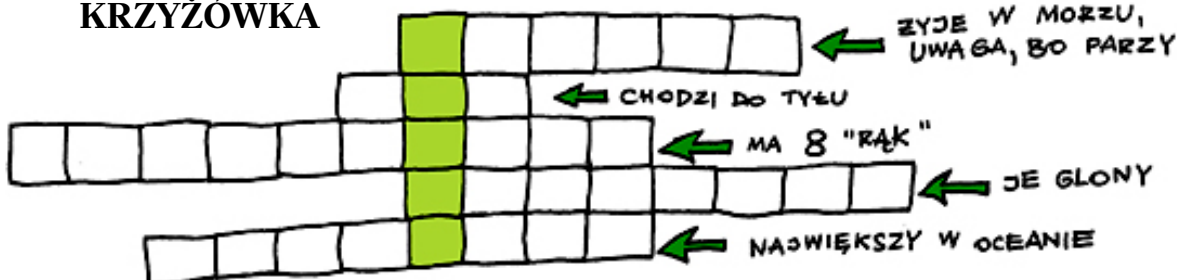

Czy potraficie...

... z rozsypanych sylab ułożyć zdanie?

głę   rze   kim
je   w   zio
ką   bo   piel

KRZYŻÓWKA

Pyszny twarożek z miętą

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego

„Dom pełen mięty”

Mięty dodajemy tyle, ile chcemy — ja lubię czuć jej smak, więc jest jej sporo. Nie muszę nikogo przekonywać o wartości zdrowotnej twarogu — powinno się go jeść jak najwięcej, dlatego warto spróbować go z różnymi dodatkami, nie tylko klasycznie ze szczypiorkiem.

Składniki:

- 250 g półtłustego twarogu
- 2-3 łyżki śmietany 30 proc.
- 1 garść listków mięty
- cukier do smaku

Wykonanie:

Twaróg utrząść widelcem z dodatkiem śmietany lub z jogurtem (można też użyć twarogu chudego, lub tłustego — ja wolę twaróg półtłusty, nie jest taki suchy jak chudy). Można też ser przetrzeć przez praskę, aby był gładki. Świeże listki mięty, najlepiej małe — są delikatniejsze — umyć i osuszyć, a

Mięta rośnie u mnie w ogrodzie i taką świeżą bardzo często wykorzystuję do różnych potraw. Twarożek z dodatkiem mięty to pyszny dodatek do kanapek, ale też idealnie nadaje się jako farsz do naleśników.

Twarożek z dodatkiem mięty to smaczny dodatek do kanapek, który sprawdzi się także jako farsz do naleśników **Fot. autorka**

następnie drobno pokroić. Twarożek doprawić do smaku cukrem, dodać miętę i wszystko wymieszać. Można zrobić też wersję twa-

rogu z miętą na słono: zamiast cukru dodać sól i szczyptę pieprzu. Taki twarożek pysznie smakuje z kromką świeżego chleba. ■

Cukinia jak ananas w słoikach

Cukinia z tego przepisu smakuje jak ananas, jest delikatna, słodka z nutą cytryny, idealna jako dodatek do deserów, ciast, a nawet do sałatek. Nawet zwykły budyń zmieni się w wykwintny deser, jeśli dodamy na wierzch taką cukinię.

Większość składników mamy w domu, warto jednak kupić aromat ananasowy — nie jest on konieczny, ale doda aromatu naszej cukinii.

Składniki:

- 3 kg obranej i wydrążonej z nasion cukinii
- 1 kg cukru
- 1 cukier waniliowy
- 6 szklanek wody (1,5l)
- 2 cytryny
- 1 łyżeczka czubata kwasu cytrynowego
- aromat ananasowy

■ **Fot. autorka**

Wykonanie:

Cukinię obrać, wydrążyć nasiona razem z miękkim miąższem, a następnie pokroić w kostkę.

W większym garnku zagotować wodę z kwasem cytrynowym. Cytryny umyć dokładnie i wycisnąć sok,

potem dodać go do wody z kwasem cytrynowym. Do gorącej zalewy dodać pokrojoną cukinię, przykryć i zostawić najlepiej na noc. Rano cukinię odcedzić. Do wywaru z cukinii dodać cukier, cukier waniliowy aromat ananasowy (lub łyżeczkę aromatu cytrynowego) i zagotować.

Do wrzącego syropu wrzucić cukinię i zagotować, zmniejszyć grzanie do minimum i wolno gotować 7 minut.

Przygotować słoiki, umyć je i wyparzyć razem z nakrętkami.

Cukinię gorącą nakładać do słoików i zalać syropem. Słoiki wstawić od razu do garnka wyłożonego ściereczką, zalać gorącą wodą (ponieważ słoiki są gorące) i pasteryzować od zagotowania 5 minut. Jeśli pasteryzujemy zimne słoiki, to zalewamy je zimną wodą. ■

Zdrowsi, energiczni i odmłodzeni: Odpoczynek słuchaczy PUTW w Ciechocinku

Ośmioosobowa grupa słuchaczy Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Wilnie na czele z rektorem PUTW w Wilnie, Ryszardem Kuźmą, miała okazję i szczęście leczyć się w sanatorium „Łączność” w Ciechocinku Kujawskim.

Pobyty w tym uzdrowisku był możliwy dzięki staraniom pani Renaty Cytackiej, ponieważ weszliśmy do projektu „Zdrowie i nauka”. To projekt Stowarzyszenia Odra-Niemen dofinansowany przez kancelarię Prezesa Rady Ministrów „Wsparcie Polonii i Polaków za Granicą”. Koordynatorką zadania jest Małgorzata Suszyńska, wiceprezes stowarzyszenia.

Ciechocinek zwany jest „Perłą Kujaw”. Jego historia sięga XI wieku, kiedy był to gród książęcy o nazwie Słońsk i zajmowano się tam warzeniem soli w prymitywnych piecach komorowych. W XIII wieku przywilej warzenia soli miastu nadał Konrad I Mazowiecki. W drugiej połowie XVIII w. zabory przerwały wydobywanie soli. Ciechocinek jako uzdrowisko zaczął działać od 1844 r. Wtedy to wyznaczono fundusz 12 tys. rosyjskich złotych rubli na budowę łazienek, a cały zarząd i opiekę oddano oddzielnie utworzonemu komitetowi przy komisji rządowej spraw wewnętrznych; aczkolwiek już w 1836 r. w Ciechocinku powstała warzelnia soli oraz pierwsza tężnia zwana „gradernią”. Konstrukcję zaprojektował Jakub Graff, wykładowca Akademii Górniczej w Kielcach. Tężnie mają konstrukcję drewnianą, po bokach są zabezpieczone podporami z grubych belek dębowych; boki — to bele świerkowe i sosnowe. Na górze skonstruowano balustradę, gdzie się znajdują drewniane koryta odprowadzające wodę na ścianki tężni. Między żebrami ścianek ułożono chrust z tarniny, po którym spływa solanka o stężeniu 5,5 proc. dochodząca ze źródła zwanego „Grzybek”. W tężni już płynie solanka o stężeniu 27 proc., która z kolei jest przesyłana do warzelni soli.

Pierwszymi kuracjuszami opiekował się dr Roman Ignatowski. Wody lecznicze Ciechocinka i walory klimatyczno-przyrodnicze pozwalają uzdrowisku już 175 lat skutecznie

■ Grupa seniorów z PUTW w Wilnie w Ciechocinku Fot. archiwum PUTW

leczyć schorzenia układu krążenia, układu oddechowego i nerwowego, choroby ruchu oraz reumatyczne. Najczęściej stosuje się tu kąpiele solankowe i kwasowęglowe, masaże suche i wodne, tereno- i klimatoterapie. Produkuje się tu naturalną sól z mikroelementami, warzoną z naturalnych solanek, produkuje się również ług leczniczy do kąpieli, a także leczniczy szlam. Uzdrowisko posiada pitne wody mineralne „Krystynka”, „Kujawianka” i „Ciechocinka”.

Słuchacze PUTW w Wilnie mieszkali w sanatorium „Łączność”. Pobyt w sanatorium rozpoczęliśmy od wizyty u lekarza. Każdy z nas otrzymał potrzebne zabiegi: masaże ręczne, masaże wodne, wanny solankowe i kwasowęglowe (mokre lub suche). Wszyscy korzystaliśmy z basenu solankowego, z jacuzzi oraz z sauny. Dużo spacerowaliśmy po parkach, odpoczywaliśmy koło „Grzybka” i przy tężniach, gdzie najbardziej bryzga solanka.

Nasza opiekunka, pani Małgorzata Suszyńska, zorganizowała piękną wycieczkę meleksami po Ciechocinku. Kierowca każdego meleksu był

także pilotem wycieczki i opowiadał o zabytkowych budynkach, sanatoriach, których obecnie działających jest 17. Podziwialiśmy piękne skwery i parki. Największe wrażenie wywarła na nas wspaniała fontanna na parterach Hellwiga. Dookoła fontanny i w jej pobliżu rozciągają się zadbane kwiatowe dywany ciągnące się wzdłuż ścieżki prowadzącej do fontanny. To robi niesamowite wrażenie! Podziwialiśmy dworek prezydencki wzniesiony w latach międzywojennych jako letnia rezydencja dla prezydenta Ignacego Mościckiego. Dworek odrestaurowany przez prezydenta Kwaśniewskiego jest czynny dla zwiedzających. Posiada pamiątki po prezydencie Ignacym Mościckim. Obecnie czasami wypoczywa tu prezydent RP Andrzej Duda.

Zwiedziliśmy Park Zdrojowy założony w 1876 r., który zaprojektował Hipolit Cybulski. W parku jest uroczy stawik, gdzie pływają łabędzie czarne.

To tu się znajduje pijalna wód ze słynną fontanną „Żabka”, ale także muszla koncertowa w stylu zakopiańskim.

28.>>

Wszyscy wczasowicze Ciechocinka zgromadzili się na jubileuszowym koncercie Jacka Szyłkowskiego, autora piosenki „Księżę nadziei”, wykonawcy „Barki”, który zaprosił na scenę Wilniuków i razem wykonaliśmy piosenkę „Kwiaty polskie”. Dorota Kondratowicz solo zaśpiewała piosenkę o Wilnie. Za występ Wilniuki otrzymali wielkie brawa.

Nieliczni z nas byli także na wybiegach w Toruniu. Na przedpolach Torunia uczestniczyliśmy we Mszy św. w Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Gwiazdy Nowej Ewangelizacji i św. Jana Pawła II. Piękna świątynia posiada 3 tys. siedzących miejsc, wybudowana została przy współudziale Ro-

dziny Radia Maryja z Polski i ze świata. Konsekwentnie 18 maja 2016 r., w 96. rocznicę urodzin św. Jana Pawła II. Powstała jako wotum wdzięczności za pontyfikat papieża Polaka — św. Jana Pawła II. To tu znajduje się ikona Pani Jasnogórskiej, przed którą się modlił papież w swej prywatnej kaplicy.

Po Mszy św. zwiedzaliśmy Toruń, w którym w 1231 r. Krzyżacy wystawili pierwszy zamek, a w 1233 r. Wielki Mistrz Zakonu NMP, Herman Salz, wydał akt lokacyjny i zbudował nowe miasto jako handlowe. W XV wieku po licznych konfliktach z zakonem miasto przeszło na własność Polski. Kazimierz Jagiellończyk nadał mu prawa miejskie. W 1473 r. urodził się tu Mikołaj Kopernik. W Toruniu zwiedzili-

śmy Stare Miasto, Rynek Staromiejski, Ratusz z XIII w., podziwialiśmy Dom Kopernika. Ciekawostką jest, że po wojnie cały Uniwersytet Stefana Batorego z Wilna repatriował do Torunia i kontynuował działalność jako uniwersytet w Toruniu.

Słuchacze PUTW są szczęśliwi i zadowoleni, że byli w tak wspaniałym uzdrowisku jak Ciechocinek i zwiedzili Toruń. Stwierdziliśmy, że wszyscy się czujemy zdrowsi, bardziej energiczni i odmłodzeni, za co dziękujemy Stowarzyszeniu Odra-Nie-men, a szczególnie pani Renacie Cy-tackiej, dzięki której ten wyjazd został zrealizowany.

Helena Paszúk
członkini zarządu PUTW

29 medali i 2 puchary: warszawskie zwycięstwa sportowców z Gimnazjum w Mickunach

W dniach 8-15 lipca 2023 r. odbyła się 34. Międzynarodowa Parafiada Dzieci i Młodzieży w Warszawie. Uczestniczyło w niej 700 osób z Liwy, Łotwy, Ukrainy, Białorusi, Niemiec i z Polski — łącznie 48 reprezentacji, które reprezentowały swoje szkoły, parafie, kluby sportowe, towarzystwa i organizacje polonijne.

Wśród tak wielu uczestników do zawodów przystąpili również sportowcy z Gimnazjum w Mickunach, którzy zdobyli 29 medali i otrzymali 2 puchary w zawodach koszykarskich.

Najlepiej spisali się tenisiści stołowi, którzy zdobyli 10 medali: 4 złote, 4 srebrne i 2 brązowe. Złote medale zdobyli: Ernest Urbanowicz, Agnieszka Rackiewicz, Aurelija Zmitrowicz i Kaja Tworogal. Nasi sportowcy świetnie poradzili sobie również w ringu, warcabach i zawodach lekkoatletycznych.

W ringu złote medale zdobyli: Agnieszka Rackiewicz, Aurelija Zmitrowicz, Tomasz Subocz. Viktorija Nainaitė i Ewa Chalkovskytė zajęły 1. miejsce w zawodach warcabowych.

Agnieszka Rackiewicz została zwyciężczynią zawodów strzeleckich.

Katrina Prikul zdobyła 3 złote medale w lekkiej atletyce (bieg na 100 m, bieg na 400 m, skok w dal), a także zwyciężyła w biathlonie letnim.

W ogólnym rankingu drużyna sportowców z Gimnazjum w Mickunach pod kierownictwem trenera Marka Vajtonisa zajęła 2. miejsce wśród 48 reprezentacji

Fot. archiwum szkolne

Drużyna dziewcząt zwyciężyła również w zawodach koszykarskich, natomiast chłopcy zajęli 3. miejsce.

Markas Vaitonis,
starszy nauczyciel
wychowania fizycznego
Gimnazjum w Mickunach

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Studio Wilno
7.30	Rusz się człowieku
7.45	Tygiel
8.10	Polonia 24
8.40	Wielcy Polacy, wielkie historie
9.40	Pociąg do smaku
10.05	Gra słów
10.30	Słownik polsko@polski
10.55	Podróże Małej i Dużej
11.20	Arrasów dzieje osobliwe
11.45	S. „Leśniczówka”
12.30	Przystanek słow food
13.00	Info Wilno
13.05	Reportaże TVP Wilno
13.30	Czas na przebój
14.15	Gwiazdzbior
14.45	S. „Kresowe grody i rody”
15.05	Gra słów
15.30	Astronarium
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Stulecie Wynnych”
17.05	S. „Klan”
17.30	Pociąg do smaku
17.50	S. anim. „Leo da Vinci”
18.05	S. „Barwy szczęścia”
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	Wiadomości
21.00	S. „Leśniczówka”
21.45	S. „Dzikie serca”
22.45	Informacje kulturalne
23.00	Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie
00.00	Info Wilno
00.05	Studio Wilno
00.40	S. „Stulecie Wynnych”
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	Wiadomości
8.55	S. „Soko Leipzig”

9.40, 23.45	S. „Alpejscy detektywi”
10.30	S. „Jedna sprawa na dwóch”
11.30	Piątka!
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	LRT Studio Spraw Bieżących
14.00, 15.00, 16.00	Wiadomości
16.30	S. „Zaklinacze koni”
17.15	S. „Wszystko dla pań”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	Dzieci Tysiąclecia
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Wiadomości Rowerowe
22.00	S. „Wikingowie”
22.50	S. „Ana Tramel. El juego”
	
6.00	Filmy anim.
7.00	S. „Ratownicy”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Świeża krew”
11.00	KK2
11.30	Będzie wszystko
12.00	Wiadomości
13.20	Kopciuszek Księżniczka
14.30	S. „Płomień”
15.30	S. „Złoty chłopak”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Będzie wszystkiego
20.30	Kopciuszek Księżniczka
21.30	Wiadomości
22.30	„Odlot” thriller
00.50	S. „Świeża krew”
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Latno na kopcu
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Przyjazna Litwa
8.30	Życie na wsi jest dobre
9.00	Dzień dobry Litwo
11.30	Zeszyt wileński
11.55	„Juozas Lukša- Daumantas.”

	
Ostatni list” film dok.	
12.50	Odblaski
13.15	MŚ w piłce nożnej kobiet. 1/8
15.30	S. „Jedna sprawa na dwóch”
16.30	„Idący ulicą Zamkową” film dok.
17.05	„Joan Miro. Wewnętrzny ogień” film dok.
18.00	S. „Służyć i bronić”
19.00	7 dni Kowna
19.30	S. dok. „Powstanie Afryki”
20.15	Widokówki z podróży
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	„Podróże w czasie z prof. A. Bumblauskasem” film dok.
22.40	Nie mam tylu lat
23.10	Notatki przyrodnika
23.35	Wiara i życie
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
	
6.00	Seriale anim.
7.45	S. „Pielęgniarki”
8.55	S. „Uzurpatorka”
10.00	S. „Barrister Babu”
11.00	S. „Kobiety lekarz”
12.00	S. „Niewierna”
14.00	S. „Macocho”
15.00	S. anim.
16.00	Wiadomości TV3
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	S. „Pielęgniarki”
20.30	S. „Yellowstone”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Legenda Herkulesa” film fab.
00.30	S. „Hamilton”
	
6.00	S. „Ślepa strefa”
7.00, 13.30	Zasady

	
8.25, 14.50	S. „Ciepła posada”
9.25, 15.55	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35	S. „CSI. Miami”
11.35	S. „Mentalista”
12.30	S. „Ślepa strefa”
17.00	Dzień info
17.30	S. „Mentalista”
18.30	S. „CSI. Miami”
19.30	S. „Seal Team”
20.30	„Ale numer!”
21.00	„Squatters” dramat
23.15	„Terminator: Ocalenie” film fab.
5.30, 13.00	Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	Misja lato
8.00	S. „Tajemnica”
9.00, 19.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25	S. „Na imię ma Kozaim”
12.00	Kod zdrowia
14.00, 0.30	S. „Ślad”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”
17.00, 23.30	S. dok. „Paranormalne zjawiska 911”
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Pytanko
20.00, 22.30	Reporter
20.40	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Pytanko
	
5.40	S. „Hawaii 5.0”
7.30	S. „Cobra 11”
8.30, 17.00	„Magazynowe wojny”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Simpsonowie”
11.30, 18.55	S. „Żonaty i z dziećmi”
12.30	S. „Tatusz rządzi”
13.00	S. „Tatusi”

14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Hawaii 5.0”
18.00	S. „Ostrożnie - rodzina!”
20.00	„Inny świat. Indonezja” film dok.
21.00	„Dzień Niepodległości” film fab.
00.00	S. „Elementary”
01.00	S. „Policjanci”
	
6.00	S. „Kadin”
7.00, 17.00	„Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Zakazany owoc”
9.00	S. „Zranione serce”
10.00	„Cud” dramat
11.00	S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00	S. „Dr House”
13.00, 20.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Major Crimes”
15.00	S. „Anupamaa”
15.30	S. „Bądź ze mną”
16.00	„Zamieńmy się żonami”
18.00	S. „Major Crimes”
19.00	S. „Dr House”
21.00	S. „Miejsce zbrodni”
22.55	S. „Tajemnicza droga”
01.25	S. „Jednostka do zadań specjalnych”
TVP 1	
6.15	S. „Dziedzictwo”
7.05	S. „Klan”
7.30	S. „Leśniczówka”
8.00	Transmisja Mszy Świętej
8.30	„Kościół z bliska”
9.00	Wiadomości
9.10	„Kwadrans polityczny”
9.25	„Informacje kulturalne”
9.40	S. „Ranczo”
10.40	S. „Komisarz Alex”
11.35	S. „Ojciec Mateusz”
12.25	S. „Korona królów.”

Jagiellonowie"	7.30 „Pożyteczni.pl"	22.00 „Fakty czy kłamstwa"	miejsce niezwykłych"	film dok.
13.00 Wiadomości	8.00 „W Polskę jedziemy"	22.50 „W tyle wizji"	20.00 S. „Korona królów"	16.00 „Baron Feliks Konopka - życie i twórczość"
13.10 „Agrobiznes"	8.30 „Pytanie na śniadanie"	23.30 „W tyle wizji Extra"	20.45 „Tren dla miasta Szydłowa"	film dok.
13.40 „Magazyn Rolniczy"	(11.35 „Panorama")	00.00 Info Wieczór	21.00 S. „Dom"	16.50 „Ma się rozumieć"
14.00 „Tajemnice zwierząt"	12.10 „Zoom Polonii"	00.30 „W akcji"	22.30 „Arsenał"	17.00 Informacje dnia
15.00 S. „Krawcowa z Madrytu"	12.15 „Kamperem po Południu"		23.00 „Opowieści weekendowe: Dusza śpiewa"	17.10 „Jestem mamą"
16.00 Wiadomości	12.30, 16.55 S. „Barwy szczęścia"	7.00 „Był taki dzień"	film TVP	17.25 „Przyroda w obiektywie"
16.20, 21.15 „ALARM!"	13.00 Wiadomości	7.05 „Informacje kulturalne"	00.00 „Pamięć"	17.40 „Zdrowie z bożej apteki"
16.35 „Gra słów. Krzyżówka"	13.15 S. „Dom"	7.15 S. „Czas honoru. Powstanie"	film dok.	17.55 „Życie według Świętego Jana Pawła II"
17.05 S. „Dziedzictwo"	15.05 „Giganci historii"	8.00 „Okrasa łamie przepisy"	00.45 „Gułag" film dok.	18.10 „Prosto o gospodarce"
18.00 „Teleexpress"	16.00 Wiadomości	8.25 „Historia Mediów"		18.30 „Zostań żołnierzem RP"
18.20 „Jaka to melodia?"	16.15 „Zaczarowany świat..."	8.55 „Lena na Bałkanach"	6.00 „Hildegarda z Bingen. Światło Boga" film dok.	18.45 Muzyczne chwile
19.00 S. „Ranczo"	16.35 „Nela Mała Reporterka"	9.20 „Ocalony świat"	7.00 „Święty Grzegorz Wielki" film dok.	19.05 Informacje dnia
19.55 „Jeden z dziesięciu"	17.25 „Nad Niemnem"	9.50 „Arrasów dzieje osobliwe"	8.00 „Franz Stock, apostoł pojednania"	19.15 „Rozmowy niedokończone"
20.30 Wiadomości	17.40 „Studio Lwów"	10.15 S. „Sześć milionów sekund"	film dok.	20.30 „Każdy maluch to potrafi"
21.35 S. „Velvet"	18.00 Teleexpress	10.40 „Polacy - Droga do środka"	8.55 „Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie"	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
22.30 S. „Stulecie Winnych"	18.15 Tour de Pologne	11.30 S. dok. „Wszystkie kolory świata"	9.00 Informacje dnia	21.20 Modlitwa różańcowa
23.30 S. „Osiecka"	18.25 S. „Parada oszustów"	12.20 „Spór o historię"	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia"	21.50 „Myśląc Ojczyzna"
00.30 „Casus belli. Po co komu ta wojna?" film dok.	19.30 „Informacje kulturalne"	12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki"	9.35 „Jezu, Ty się tym zajmij"	22.00 Apel Jasnogórski
	19.45 „Czym żyje świat"	13.15 S. „Blondynka"	10.00 „Papież Polak do rodaków"	22.20 Informacje dnia
8.00 „Zaginione - odnalezione"	20.05 „Gra słów. Krzyżówka"	14.00 „Flesz historii"	10.35 „Edukacja domowa" reportaż	23.00 „Za krata są zielone drzewa" film dok.
8.20, 14.15, 23.20 „Informacje kulturalne"	20.30 Wiadomości	14.15 Film dok.	10.55, 12.50, 22.25, 23.55 Święty na każdy dzień	00.00 „Święty Patryk - apostoł Irlandii" film dok.
8.45 „Ludimir Różycki"	21.20 S. „Ojciec Mateusz"	14.30 „Rachunek sumienia - Godzina Zero"	11.00 Informacje dnia	
9.10 „Owszem Mazowsze"	22.55 „Zoom Polonii"	15.20 „Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii"	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej"	6.00 Fani czterech kótek
9.45 S. „Powrót Arabeli"	23.35 „Program rozr."	15.45 „Informacje kulturalne"	11.45 „Zew natury"	9.00 Jak to jest zrobione?
11.05 „Jadzia" komedia		16.00 „Giganci historii"	12.05 „Mocni w wierze"	10.00 Skarby z szopy
12.50 „Anelli" film krótkom.	6.35, 11.00 Serwis Info Poranek.	16.45 „Historia Mediów"	12.35 „Słowo życia"	10.30 Walka o bagaż
13.15 S. „W słońcu i w deszczu"	8.10 „Jedziemy"	17.05 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"	12.40 „Ma się rozumieć"	11.00 Morze złota
14.40 „Zakazana poezja"	8.50 „Agrobiznes"	17.15 S. „Czas honoru. Powstanie"	13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański	12.00 Łowcy staroci
15.20 „Don Gilliam i olbrzymy" film dok.	9.00 „Jedziemy dalej"	18.00 S. „Quo vadis?"	13.03 Informacje dnia	13.00 Fani czterech kótek
17.00 „Falstaff" film fab.	9.20 „Minęła 8."	18.50 „Biskupin" film dok.	13.20 „Wypaczone sumienia" film dok.	14.00 Nagi instynkt przetrwania
19.05 „Mazurki nad Wisłą"	10.10 „Minęła 9."	19.00 „Radio powstańcze „Błyskawica" film dok.	14.00 S. dok.	17.00 Skarby z szopy
19.45 S. „Powrót Arabeli"	10.40 Plan dnia	19.50 „Był taki dzień"	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	17.30 Dom na piaskach
21.00 „Diego" film dok.	11.30 Serwis Info Dzień	19.55, 23.50, 0.35 „Szlakiem	15.20 Muzyczne chwile	18.00 Łowcy staroci
23.50 S. „Genialna przyjaciółka"	13.00 Info Raport		15.30 „Być dla Polski, być dla Polaków"	19.00 Jak to jest zrobione?
	14.30 Serwis Info Dzień			19.30 Jak to działa?
7.00, 23.05 Polonia 24	16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)			20.00 Fani czterech kótek
	18.00 „Teleexpress"			21.00 Parker na złotym szlaku
	18.15 „Teleexpress Extra"			22.00 Gorączka złota: biała woda
	18.30 „O co chodzi"			23.00 Morze złota
	19.00 Panorama			
	19.20, 22.20 Serwis Info Wieczór			
	19.35 „O tym się mówi"			
	20.10 Info Kultura			
	20.15 „ALARM!"			
	20.30 Wiadomości			
	21.00 Gość Wiadomości			
	21.15 „Minęła 20."			

TVP WILNO	
7.00	Info Wilno
7.15	Studio Wilno
7.30	Moda na rodzinę
7.55	Nad Niemnem
8.15	Polonia 24
8.40	S. „Dzikie serca”
9.30	Zwierzaki Czytaki
9.50	Odlotowe opowieści
10.10	Gra słów. Krzyżówka
10.30	Słownik polsko@polski
10.55	Z Historią na Ty
11.20	Dobre historie
11.40	S. „Leśniczówka”
12.30	To je Borowicz. Podróże ze smakiem
13.00	Info Wilno
13.05	Całkiem niezła historia
13.15	Polacy Światu
13.25	Zakochaj się w Polsce
13.45	Va Banque
14.35	Gra Warszawa
15.10	Gra słów
15.35	Jak to działa
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Matki, żony i kochanki”
17.15	S. „Klan”
17.40	Odlotowe opowieści
17.50	Zwierzaki Czytaki
18.05	S. „Barwy szczęścia”
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.30	Panorama litewska
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	Wiadomości
21.00	S. „Leśniczówka”
21.45	„Białoruski klimat”
22.10	Portrety dokumentalne
22.45	Informacje kulturalne
23.00	S. „Na sygnale”
23.50	Info Wilno
00.05	Studio Wilno
00.20	Sport
00.55	S. „Matki, żony i kochanki”
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki

Litewskiej	
6.02	Dzień dobry, Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
8.55	S. „Soko Leipzig”
9.40	S. „Alpejscy detektywi”
10.30	S. „Jedna sprawa na dwóch”
11.30	Piątka!
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	LRT Studio
Spraw Bieżących	
14.00	15.00, 16.00
Wiadomości	
16.30	S. „Zaklinacze koni”
17.15	S. „Wszystko dla pań”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	Przyjazna Litwa
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Wiadomości Rowerowe
22.00	S. „Wikingowie”
22.50	S. „Ana Tramel. El juego”
23.45	S. „Alpejscy detektywi”
	
6.00	Filmy anim.
7.00	S. „Ratownicy”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Świeża krew”
11.00	KK2
11.30	Będzie wszystko
12.00	Wiadomości
13.20	Kopciuszek Księżniczka
14.30	S. „Płomień”
15.30	S. „Złoty chłopak”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Będzie wszystkiego
20.30	Kopciuszek Księżniczka
21.30	Wiadomości
22.30	„Ostra noc” komedia
00.35	S. „Świeża krew”
LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Dzieci Tysiąclecia

7.00	Kto i dlaczego?
7.30	„Tydzień Książki 2023”
8.20	Wspomnijmy
8.30	Wiara i życie
9.00	Dzień dobry Litwo
11.30	Jesteśmy z Ukrainy
12.00	Litwin w sercu
13.00	Nadzieja po obu stronach Atlantyku
13.30	„Euromaxx”
14.00	Koncert operowy
15.20	Widokówki z podróży
15.35	S. „Jedna sprawa na dwóch”
16.35	„7 dni Kowna”
17.05	S. dok. „Powstanie Afryki”
17.50	„Stanowisko archeologiczne Kiernowo” film dok.
18.00	S. „Służyć i bronić”
19.00	To jest kino
19.30	„Wyścig do zwycięstwa” film dok.
20.20	Szkoła kreatywności
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	„Jakby Wilno. Audiowizualny kochał miejski” festiwal „Midsummer Vilnius 2022”
22.40	Legends. Dziś i na zawsze
23.35	Spacery
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
	
6.00	Seriale anim.
7.45	S. „Pielęgniarki”
8.55	S. „Uzurpatorka”
10.00	S. „Barrister Babu”
11.00	S. „Kobiety lekarz”
12.00	S. „Niewierna”
14.00	S. „Macochoa”
15.00	S. anim.
16.00	Wiadomości TV3
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	S. „Pielęgniarki”

20.30	S. „Yellowstone”
21.30	Mecz w koszykówce mężczyzn. FrancjaLitwa
23.30	„Cenny ładunek” komedia
	
6.00	S. „Ślepa strefa”
7.00, 13.30	Zasady mojej kuchni
8.25, 14.50	S. „Ciepła posada”
9.25, 15.55	S. „Agenci wymiaru sprawiedliwości”
10.35	S. „CSI. Miami”
11.35	S. „Mentalista”
12.30	S. „Ślepa strefa”
17.00	Dzień info
17.30	S. „Mentalista”
18.30	S. „CSI. Miami”
19.30	S. „Seal Team”
20.30	„Ale numer!”
21.00	„Po prostu walcz 3” film fab.
23.10	„Squatters” dramat
	
5.30, 13.00	Nowy dzień
6.30	S. „Jasnowidz”
7.30	„W cieniu mężczyzn”
8.00	S. „Tajemnica”
9.00, 19.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
10.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00, 21.25	S. „Na imię ma Kozaim”
12.00	W świecie koszykówki
12.30	Pytanko
14.00, 0.30	S. „Ślad”
15.00	S. „Jasnowidz”
16.00, 18.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	S. dok. „Nieodnaleziona Rosja”
17.00	S. dok. „Miłość w deszczu”
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Rozmowy nad morzem
20.00, 22.30	Reporter
20.40	Sport. Pogoda
20.50	S. „Jasnowidz”
22.50	Sport. Pogoda

23.00	Rolnik Jurgis
23.30	S. dok. „Miłość w deszczu”
	
5.40	S. „Hawaii 5.0”
7.30	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Simpsonowie”
11.30, 18.55	S. „Żonaty i z dziećmi”
12.30	S. „Tatuś rządzi”
13.00	S. „Tatuski”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Hawaii 5.0”
18.00	S. „Ostrożnie - rodzina!”
20.00	S. dok. „Inny świat. Indonezja”
21.00	„Marsjanin” dramat
00.00	S. „Elementary”
01.00	S. „Policjanci”
	
6.00	S. „Kadin”
7.00, 17.00	„Rodzinne melodramaty”
8.00	S. „Zakazany owoc”
9.00	S. „Zranione serce”
10.00	„Cud” dramat
11.00	S. „Bez domu nie jest dobrze”
12.00	S. „Dr House”
13.00, 20.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Major Crimes”
15.00	S. „Anupamaa”
15.30	S. „Bądź ze mną”
16.00	„Zamieńmy się żonami”
18.00	S. „Major Crimes”
19.00	S. „Dr House”
21.00	S. „Miejsce zbrodni”
00.50	S. „Jednostka do zadań specjalnych”
	
6.15	S. „Miasto z morza”
07.05	S. „Klan”
07.25	S. „Leśniczówka”
08.00	Transmisja Mszy

Świętej
8.30 „Życiowe wybory”
9.00 Wiadomości
9.10 „Kwadranś polityczny”
9.25 „Informacje kulturalne”
9.40 S. „Ranczo”
10.40 S. „Komisarz Alex”
11.35 S. „Ojciec Mateusz”
12.25 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.00 Wiadomości
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Rok w ogrodzie Extra”
14.00 „Tajemnice zwierząt” film dok.
15.00 S. „Krawcowa z Madrytu”
16.00 Wiadomości
16.20 „ALARM!”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
19.00 S. „Ranczo”
20.00 „Jeden z dziesięciu”
20.30 Wiadomości
20.15 „Tour de Pologne”
21.35 S. „Velvet”
22.35 S. „Stulecie Winnych”
23.30 S. „Osiecka”

8.00 „Teledyski”
8.15 „Niedziela z...”
9.05 „Vistuliada 5”
9.40 S. „Powrót Arabeli”
11.05 „Falstaff” film fab.
13.15 S. „W słońcu i w deszczu”
14.25 „Alfabet” film dok.
16.30 „Wnusio” komedia
17.45 „Sportowiec mimo woli” komedia
19.10 „Zaginione Skarby”
19.20 „Przestrzeń pamięci”
19.45 S. „Powrót Arabeli”

21.00 „W trzy miesiące dookoła świata”
22.40 „Informacje kulturalne”
23.00 Film dok.
00.10 „Jazz.pl”

7.00, 23.05 „Polonia 24”
7.30 S. „Perły Bałtyku”
8.00 „Qulszoł”
8.30 „Pytanie na śniadanie” (11.35 „Panorama”)
12.05 „Zoom Polonii”
12.15 „Studio Lwów”
12.30, 16.55 S. „Barwy szczęścia”
13.00 Wiadomości
13.15 S. „Ojciec Mateusz”
15.05 „Pokój i dobro. Polacy w Peru” film dok.
16.00 Wiadomości
16.20 S. anim. „Agi Bagi”
16.30 S. anim. „Mami Fatale”
16.40 „GO - TU - JEMY”
17.25 „Kierunek Zachód”
17.40 „Magazyn z Wysp”
18.00 Teleexpress
18.15 Tour de Pologne
18.25 S. „Parada oszustów”
19.30 „Informacje kulturalne”
19.45 „Czym żyje świat”
20.05 „Gra słów. Krzyżówka”
20.30 Wiadomości
21.20 S. „Blondynka”
22.55 „Zoom Polonii”
23.05 „Polonia 24”
23.35 „Lato, muzyka, zabawa”

6.35, 11.00 Serwis Info Poranek
8.10 „Jedziemy”
8.50 „Agrobiznes”
9.00 „Jedziemy dalej”
9.20 „Minęła 8.”
10.10 „Minęła 9.”
10.40 Plan dnia
11.30 Serwis Info Dzień
13.00 Info Raport
14.30 Serwis Info Dzień
16.30 Info Dzień (17.45 Info Kultura)

18.00 „Teleexpress”
18.15 „Teleexpress Extra”
18.30 „O co chodzi”
19.00 Panorama
19.20, 22.20 Serwis Info Wieczór
19.35 „O tym się mówi”
20.10 Info Kultura
20.15 „ALARM!”
20.30 Wiadomości
21.00 Gość Wiadomości
21.15 „Minęła 20.”
22.00 „Nie da się ukryć”
22.50 „W tyle wizji”.
23.30 „W tyle wizji Extra”
00.00 Info Wieczór
00.30 „W akcji”

HISTORIA

7.00 „Był taki dzień”
7.05 „Informacje kulturalne”
7.15 S. „Czas honoru. Powstanie”
8.00 „Okrasa łamie przepisy”
8.30 „Historia Mediów - Media story”
8.50, 17.05, 20.45 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
9.00 „Lena na Bałkanach”
9.20 „Ocalony świat”
9.50 „Arrasów dzieje osobliwe”
10.15 S. „Sześć milionów sekund”
10.40, 13.10, 19.40, 23.55 „Kalendarium Powstania Warszawskiego”
10.45 „Historia Mediów - Media story”
11.05 „Był taki dzień”
11.10 „Magurski Park Narodowy” film dok.
11.50 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki”
13.15 S. „Blondynka”
14.00 „Arsenal”
14.25 „Był taki dzień”
14.30 „Pamięć” film

dok.
15.05 „Miejsce z historią”
15.20 „Było, nie minęło”
15.45 „Informacje kulturalne”
16.00 „Giganci historii”
16.45 „Historia Mediów - Media story”
17.15 S. „Czas honoru. Powstanie”
18.00 S. „Quo vadis?”
18.45 „Był taki dzień”
18.50 „Radio powstańcze Błyskawica” film dok.
19.45 „Zamki kresowe Rzeczypospolitej”
20.00 S. „Korona królów”
21.00 S. „Dom”
22.30 „Wojownicy czasu”
22.55 „Był taki dzień”
23.00 „Opowiesci weekendowe: Ostatni krąg” film TVP
00.00 Film dok.

6.35 „Wystarczy sobą być” koncert
7.25 „Kaplica Pamięci” reportaż
8.25 Muzyczne chwile
8.35 „Zdrowie z bożej apteki”
8.55 „Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie”
9.00 Informacje dnia
9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”
9.35 „Każdy maluch to potrafi”
9.50 „Słowo życia”
10.00 „Przedwojenny chłopak” film dok.
10.30 „Sanktuaria polskie”
10.50, 20.25, 0.55 „Święty na każdy dzień”
11.00 Audycja Generalna papieża Franciszka z Watykanu
11.20 S. dok. „Marianie w Kazachstanie”
12.20 Muzyczne chwile
12.25 „Jestem mamą”
12.40 „Prosto o

gospodarce”
13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 „Nie oplataj mnie śmierci” film dok.
14.30 Msza Święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.35 „Granica” film dok.
16.20 „Pianistą być!” reportaż
16.50 „Ma się rozumieć”
17.00 Informacje dnia
17.10 „Na zdrowie”
17.30 „Cud prawdy” film dok.
18.00 „Po stronie prawdy”
18.50 Muzyczne chwile
18.55 „Kartka z kalendarza - Powstanie Warszawskie”
19.05 Informacje dnia
19.15 „Rozmowy niedokończone”
20.30 S. anim.
21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
21.20 Modlitwa różańcowa
21.50 „Myśląc Ojczyzna”
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
23.00 Film dok.
23.35 „Chcę żyć” film dok.
23.50 „Ludwig Maria Grignon de Montfort” film dok.

6.00, 20.00 Fani czterech kółek
9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Skarby z szopy
10.30 Walka o bagaż
11.00 Łowcy staroci: renowacje
12.00 Łowcy staroci
14.00 Hotel nad brzegiem oceanu
16.00 Zarobić na kamperach
17.00 Skarby z szopy
18.00 Łowcy staroci
19.30 Jak to działa?
21.00 Shorty i jego bryki
22.00 Łowcy klasyków
23.00 Sposób na remont

STOWARZYSZENIE MUZYKÓW
WILEŃSZCZYZNY

13

SIERPNIA

15:00

WIEŚ BIELISZKI
JEZIORO OŚWIE

ZAPRASZA NA TANECZNĄ ZABAWĘ

„NA WESELNĄ NUTĘ” NA BRZEGU JEZIORA OŚWIE!

ZABAWIE WESELNEJ TOWARZYSZĄ SOLIŚCI I
ZESPOŁY WILEŃSZCZYZNY

GOŚCIE IMPREZY:

MRIJA BAND

**ALEKSANDR BELKIN
& THE ROAD BAND**

**SIGMUTE LIVE
BAND**

ZŁÓŻ OFIARĘ NA GŁOSOWE STRUNY! OD **5 EURO** DO MUZYCZNEJ URNY

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. 8 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.
Tel. 8 659 57 721

Kupię samochód terenowy (lit. visureigis).
Tel. 8 688 56 717

KAWIARNIA SULTINIAI

- Smaczne pierożki z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91,
+370 612 62339

KURIER WILENSKI

PRENUMERATA 2023

na kolejny miesiąc oraz do końca br. trwa do 28 dnia każdego miesiąca

WYDANIE CODZIENNE (indeks 0044)	1 mies. – 8,00 €
	3 mies. – 22,00 €
	6 mies. – 43,00 €
WYDANIE CODZIENNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH, EMERYTÓW (indeks 0227)	1 mies. – 7,00 €
	3 mies. – 20,00 €
	6 mies. – 39,00 €
WYDANIE MAGAZYNOWE (indeks 0172)	1 mies. – 3,00 €
	3 mies. – 8,50 €
	6 mies. – 17,00 €

"Kurier Wileński" można zaprenumerować:
w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas);
drogą elektroniczną – www.prenumeruok.lt
Zasięgnąć informacji można pod nr tel. (8-5) 212 30 40
Birbynių g. 4A, LT-02121 Vilnius,
kolport@kurierwilenski.lt, www.kurierwilenski.lt

Hotel w Wilnie
na sezon turystyczny zatrudni
dyżurnego administratora
Wymagania: znajomość języka polskiego
oraz angielskiego (podstawy).
Wynagrodzenie: około 100eur za dobę
Tel. 8 699 54718

W więcej niż 20 lat doświadczenia

Plastikowo-aluminiowe OKNA, DRZWI

Od 189 €

PODNOŻONE DRZWI GARAŻOWE

Tel.: 8-616-46655, 8-640-22992
www.manonamukas.lt

Organic BIOMAS

DO WSZYSTKICH ZADAŃ ROZPUSZCZANIA RESZTEK ROŚLINNYCH

Więcej próchnicy (humusu)

Pozostaje więcej składników odżywczych

Mniej chorobotwórczych elementów

Kupując przez internet www.bioversio.lt, prezent – czapka i kubek!

Z kodem **SKAIDYMAS**

Ważny do 08 04

Mikroorganizmy wydzielone z litewskiej gleby

Skuteczność potwierdzona 5-letnimi próbami na polu

Wiecej informacji: **+370 640 17 771**

bio versio

Niedźwiedź, który wypoczywał w jacuzzi

Nie tylko ludziom, ale i zwierzętom dokucza upał. Jeden z niedźwiedzi postanowił nieco odetchnąć i ochłodził się w... jacuzzi. Policjanci mają za sobą już wiele nietypowych interwencji. Tym razem mundurowi zostali wezwani do niedźwiedzia, który wypoczywał w przydomowym jacuzzi w miejscowości Burbank w Kalifornii. Zwierzę wcześniej spacerowało po wzgórzu w okolicy. Po wędrowce miś postanowił zażyć odrobiny „spa”. Choć sytuacja wygląda na niecodzienną, niedźwiedź, któremu dokuczał upał, nie był pierwszym, który wpadł na ten pomysł. 26 lipca podobny widok zastał inny właściciel domu w Kalifornii.

Fot. Pixabay.com

Odkryła liczące 1500 lat „magiczne lustro”

1500-letnie „magiczne lustro” z okresu bizantyjskiego zostało znalezione przez 17-latkę na stanowisku archeologicznym Usha w północnym Izraelu. W czasach antycznych „magiczne lustra” służyły do odpędzania demonów, a także miały chronić zmarłych w ich podróży do zaświatów. Dziewczyna zauważyła nietypowy odłamek ceramiki wystający z ziemi między ścianami budynku. Pokazała znalezisko doktor Einat Ambar-Armon, dyrektorce w centrum edukacyjnym Izraelskiego Urzędu ds. Starożytności, która zidentyfikowała przedmiot jako „magiczne lustro”.

„Fragment jest częścią »magicznego lustra« z okresu bizantyjskiego, IV-VI wieku naszej ery” — wyjaśnił Nawit Popowicz, kurator Izraelskiego Urzędu ds. Starożytności. Awiw Weizman, która znalazła lustro, uczestniczyła w 90-kilometrowej wędrowce survivalowej prowadzącej z góry Meron na górę Hermon w ramach Kursu Przetrwania Młodych Liderów Ministerstwa Edukacji.

Konkurs łapania pytonów

Na Florydzie rozpoczął się coroczny konkurs łapania pytonów birmańskich. Rywalizacja przyciągająca ludzi z całego świata ma na celu walkę z inwazyjnym gatunkiem, który stanowi ogromne zagrożenie dla bioróżnorodności półwyspu. Grupa przygotowująca się do konkursu miesiąc temu złapała największego węża w historii stanu, który mierzył 579 cm. W 2012 r. zakazano importu pytonów birmańskich, ale okazało się, że to zdecydowanie zbyt mało. Później władze podjęły decyzję, na podstawie której nie trzeba mieć pozwolenia na polowanie na pytony. Zorganizowano też konkurs, którego celem jest wybicie pytonów.

Fot. Pixabay.com

Fotomigawka

■ Wśród prawdziwych melomanów winyl wciąż jest popularny Fot. Marian Paluszkiwicz